

Относно: Данни за периода 1.01.2013г. – 31.03.2013 г. за установените от ИВСС нарушения на правото на разглеждане и решаване на делата в разумен срок по Глава Трета „а” от ЗСВ (нарушение на чл. 6 от Конвенцията за защита правата на човека и основните свободи)

В периода **01.01.2013г. до 31.03.2013г.** в Инспектората към ВСС са постъпили общо **88 броя заявления** по Глава Трета "а" от ЗСВ (нова - ДВ, бр. 50 от 2012 г., в сила от 1.10.2012 г.) срещу нарушаване правото на разглеждане и решаване на делото в разумен срок.

След извършените от ИВСС проверки са изготвени **57 констативни протокола** за периода **01.01.2013г. до 31.03.2013г.**, които са изпратени на Министъра на правосъдието, на основание чл. 60 д от ЗСВ, заедно със заявленията и всички постъпили към тях документи.

Съгласно чл. 60а, ал. 4 от ЗСВ заявленията по реда на глава Трета “а” от ЗСВ се подават в 6-месечен срок от приключване на съответното производство с окончателен акт. За отчетния тримесечен период е установено, че **15 броя** от заявленията са подадени **извън срока** по чл. 60а, ал. 4 от ЗСВ и за резултатите от проверките проверяващите екипи са съставили констативни протоколи, които са изпратени на министъра на правосъдието.

За периода 01.01.2013г. до 31.03.2013г. **11 броя** от подадените в ИВСС заявления по глава Трета “а” от ЗСВ са подадени по **висящи производства**, което с оглед разпоредбата на чл. 60а, ал.4 от ЗСВ изключва разглеждането им по Глава Трета "а" от ЗСВ.

За периода 01.01.2013г. до 31.03.2013г. **8 броя** от подадените заявления по глава Трета “а” от ЗСВ са неоснователни, тъй като проверяващите екипи са констатирани, че продължителността на производството не надхвърля разумния срок, **2 броя** са върнати на заявителите поради неотстранени нередовности и **2 броя** заявления не са подадени от страни, по приключени граждански, административни и наказателни производства или от обвиняеми, пострадали или ощетени юридически лица по прекратени досъдебни производства, каквото е изискването на чл. 60а, ал. 2, т. 1 и 2 от ЗСВ. По **1 брой** заявление е установено, че не отговаря на изискването на чл. 60а, ал. 4 от ЗСВ, а именно да е срещу актове, действия или бездействия на органите на съдебната власт, с които се нарушава правото им на разглеждане и решаване на делото в разумен срок и специализираното звено на ИВСС не е компетентно да разгледа подаденото заявление.

В периода 01.01.2013г. до 31.03.2013г. са разгледани следните 17 основателни заявления по Глава Трета „а” от ЗСВ:

I. Заявление с вх. рег. № РС-12-34 от 19.10.2012 г. по описа на ИВСС, подадено от С.П.К., в което се твърди, че е нарушено правото му на разглеждане и решаване на делото в разумен срок, тъй като Софийски градски съд /СГС/ е забавил насрочването на ВНЧХД № 645/2012 г. в срок от четири месеца и половина след депозиране на въззивната му жалба против Присъда по НЧХД № 5236/2009 г. по описа на Софийски районен съд /СРС/, през което време е изтекла абсолютната

давност за деянията, за които е подал тѣжба. Заявителят претендира, че има право да му бъде изплатено обезщетение в размер на 10 000 лева.

При извършената проверка е установено следното:

1. Периодът, който следва да бъде взет под внимание започва на **14.05.2009 г.** - датата на отстраняване на нередовностите по тѣжбата, съгласно Разпореждане от 28.04.2009 г. и завършва на **15.05.2012 г.**, когато Решението на СГС по ВНЧХД № 645/2012 г. по описа на съда влиза в сила.

2. Общият срок на продължителност на съдебното производство е **три години и един ден** при движение на делото на две инстанции.

2.1. Пред първата инстанция – СРС делото е продължило от 14.05.2009 г. до 16.01.2012 г. /датата, на която СРС е обявил присъдата с мотивите/ - **2 г. 6 м. и 26 дни.**

2.2. Пред втората инстанция – СГС производството е продължило от 06.02.2012 г. до 15.05.2012 г. – **3 месеца и 9 дни.**

По отношение на първия критерий - фактическа и правна сложност на случая:

Делото се е отнасяло до клевета, разпространена чрез печатно произведение, били са проведени разпити само на пет свидетели, участвали са един повереник и един защитник на двете подсъдими. В този смисъл производството не представлява особено сложен случай, нито от правна, нито от фактическа страна, тъй като не е изисквало събирането на голямо количество доказателства, разпитването на много свидетели или извършването на каквито и да било процесуалноследствени действия.

Във връзка с втория критерий - поведението на заявителя:

Заявителят с поведението си не е допринесъл за общата продължителност на производството.

С оглед на третия критерий - поведението на съда:

На първо място, производството е забавено, тъй като първоначално – на 14.05.2009 г. СРС е направил извод, че частната тѣжба е подписана от лице с надлежна представителна власт и е редовна, а впоследствие с Протоколно определение от 16.03.2010 г. е възприел твърденията на защитата на подсъдимите и е решил, че същата не отговаря на изискванията на чл. 81 от НПК, поради което е прекратил производството по НОХД № 5236/2009 г. по описа на СРС, НК, 98 състав. Непоследователността на съда при оценяване на този факт по делото е довела до противоречащи и взаимноизключващи се заключения и е причинила забавяне на производството с около седем месеца – от 16.03.2009 г. /когато е произнесено определението за прекратяване на делото/ до 02.11.2010г., когато съдопроизводствените действия по последното са продължили пред СРС.

Второто забавяне се дължи на обстоятелството, че СРС не се е съобразил с разпоредбата на чл. 308, ал. 1 от НПК, съгласно която “Мотивите могат да бъдат изготвени и след обявяване на присъдата, но не по-късно от петнадесет дни”, а оттам и не е изпратил на СГС делото, по което е подадена въззивна жалба в срока по чл. 325 във вр. с чл. 319, ал. 1 от НПК. Това нарушение на процесуалните правила от страна на съда е довело до забавяне на производството с над два месеца.

През останалото време, при разглеждането на делото от районния съд, заседанията са проведени на равномерни интервали и повечето отсрочки са приети за необходими с цел събиране на доказателства, изискани от заявителя или подсъдимите.

Що се касае до разглеждането на производството от СГС следва да се има предвид, че същото е приключило в рамките на три месеца и девет дни, като при проверката не са установени нарушения на процесуалните срокове, съответно неоправдани забавяния.

II. Заявление с вх. рег. № РС-13-22 от 04.02.2013 г. и заявление с вх. рег. № РС-13-15 от 18.01.2013 г. по описа на ИВСС, подадени от М.П.Д. и О.Н.Д., в които се твърди, че е нарушено правото им на разглеждане и решаване на делото в разумен срок, тъй като наказателното преследване срещу тях по НОХД № 681/2004 г. по описа на Софийски градски съд /СГС/, НО, 12 състав е **продължило 15 години, 9 месеца и 14 дни** (за М.П.Д.) и **15 години, 2 месеца и 6 дни** (за О.Н.Д.). В заявленията се навеждат оплаквания, че от м. ноември 1997 г. до 2003 г. по сл. д. № 269/1997 г. по описа на НСлС, по което са били обвиняеми, не са извършвани никакви процесуално-следствени действия, както и че мотивите към Присъда № 37 по НОХД № 681/2004 г. по описа на СГС, НК, 12 състав са изготвени на неустановена дата през месец февруари - март 2012 г. – т.е. **около 4 години и 7 месеца** след постановяване на присъдата. Заявителите претендират, че имат право да им бъде изплатено обезщетение в размер на по 10 000 лева.

При извършената проверка е установено следното:

1. Периодът, през който е разглеждано делото започва на **13.05.1997 г.** – датата, на която е образувано предварителното производство срещу заявителите и завършва на **14.01.2013 г.** (за М.П.Д.), когато ВКС се е произнесъл с окончателно решение по КНОХД № 1939/2012 г. по описа на същия съд и постановената по НОХД № 681/2004 г. по описа на СГС, НО, 12 състав присъда е влязла в сила и съответно на **19.07.2012 г.**, когато САС потвърждава постановената по НОХД № 681/2004 г. по описа на СГС, НО, 12 състав присъда в частта, касаеща О.Н.Д. и същата влиза в сила по отношение на него.

2. Общият срок на продължителност на наказателното производство за М.П.Д. е **петнадесет години, осем месеца и един ден** и обхваща предварително разследване и разглеждане на делото на три съдебни инстанции. Общият срок на продължителност на наказателното производство за О.Н.Д. е **петнадесет години, два месеца и шест дни**, като включва предварително разследване и разглеждане на делото на две съдебни инстанции.

2.1. Досъдебното производство е продължило от 13.05.1997 г., когато СГП е образувала предварително разследване срещу заявителите до 10.03.2004 г., когато е бил внесен обвинителен акт в СГС по пр.пр. № 2112/97 г. по описа на СГП, т.е. **шест години, девет месеца и двадесет и шест дни.**

2.2. Пред СГС, делото е продължило от 10.03.2004 г., когато СГП е внесла обвинителен акт срещу заявителите, по повод на който било образувано НОХД №

681/2004 г. по описа на СГС до 17.04.2012 г., когато делото е било изпратено на САС по жалбите на М. Г. и М.П.Д. - **осем години, един месец и седем дни.**

2.3. Пред втората инстанция – САС, за М.П.Д. производството е продължило от 17.04.2012 г. /когато е образувано ВНОХД № 362/2012 по описа на САС, НО, 3 състав/ до 15.10.2012 г. /когато САС е изпратил жалбата на заявителката, ведно с делото на ВКС/ – **пет месеца и двадесет и осем дни.** За О.Н.Д. производството е продължило от 17.04.2012 г. /когато е образувано ВНОХД № 362/2012 по описа на САС, НО, 3 състав/ до 19.07.2012 г. /когато присъдата на първоинстанционния съд е влязла в сила по отношение на заявителя/ – **три месеца и два дни.**

2.4. Пред касационната инстанция – ВКС делото е обжалвано само от М.П.Д. и е продължило от 16.10.2012 г. /когато делото е било получено във ВКС/ до 14.01.2013 г., когато ВКС се произнесъл с окончателен акт по производството/ - **2 месеца и двадесет и девет дни.**

По отношение на първия критерий - фактическа и правна сложност на случая:

Делото има за предмет престъпление документна измама - неправомерно ползван данъчен кредит – „източване” на ДДС (по чл. чл. 212, ал. 4 във вр. с ал. 1 във вр. с чл. 26, ал. 1 във вр. с чл. 20, ал. 2 във вр. с ал. 1 от НК), извършена при условията на продължавано престъпление, от трима съучастници, които неколккратно сменяли защитниците си, свързано е било с огледи, претърсване и изземване на вещи и документи от различни лица, изисквало е провеждане на разпити на около 50 свидетели от различни райони на страната, провеждане на очни ставки, събирането на огромен обем писмени доказателства от редица институции и назначаване на петнадесет експертизи, изискващи специални знания в разнообразни области. В този смисъл, случаят е сложен както от правна, така и фактическа страна. Въпреки това, сложността на казуса сама по себе си не може да обясни цялата продължителност на производството и последната се явява прекомерна.

Във връзка с втория критерий - поведението на заявителите:

Заявителите с поведението си не са допринесли за общата продължителност на производството.

С оглед на третия критерий - поведението на органите на досъдебното и съдебното производство:

Забавяния, причинени от органите на досъдебното производство:

а. Неспазване на процесуалните срокове от разследващите органи.

Въпреки, че са положили усърдие, разследващите органи са причинили няколко от забавянията: в периодите от 15.11.1998 г. до 06.01.2000 г. /от следователя С. Алексов/, не са извършвани никакви действия по разследването, с което последното се е забавило с една година, един месец и двадесет и два дни. В следващия период от 08.02.2002 г. до 17.03.2003 г. /от следователя Т. Иванов/,

делото се е забавило с една година, един месец и девет дни, въпреки че през по-голямата част от него - до 10.09.2002 г., разследващият е изчаквал заключението на комплексната съдебно-икономическа и митническа експертиза, назначена със съответно Постановление от 26.10.2001 г. Забавяне има също от 14.04.2003 г. до 16.06.2003 г. и от 07.08.2003 г. до 06.10.2003 г. /от следователите В. Николова и К. Белчев/. На последно място, във фазата на досъдебното производство, делото е било забавено с още четири месеца, като през два от тях /до 08.07.2003 г./ част от материалите били в СГП, а през останалото време – следователите не са могли да организират предаване и приемане на класираните от предишния разследващ екип в над 150 тома доказателства.

Независимо от гореизложеното, следва да се отбележи, че основна причина за забавянето на предварителното производство е не твърдяното от заявителите 6-годишно бездействие на разследващите, а непредоставянето на навременна информация от други органи – фирмените отделения на различни съдилища /понякога са изпращали исканата информация след два-три месеца/ и данъчни дирекции /напр. данъчните досиета на 57 фирми са изпратени от ГУДА при МФ седем месеца, след като са били изискани/ и най-вече на неизготвяне в поставените от следователите срокове на експертните заключения. В повечето случаи, вещите лица са представляли заключенията си с тримесечни, а в 2 - и с четиримесечни закъснения. Особено показателно е, че 11 месеца експертите не са изготвили заключението по посочената по-горе комплексна съдебно-икономическа и митническа експертиза. Въпреки, че докато са чакали заключенията, разследващите органи са извършвали други процесуално-следствени действия – разпити на свидетели и събиране на писмени доказателства по делото, все пак се е стигнало до **неоправдано забавяне на последното с около две години.**

б. Връщане на делото на досъдебното производство за доразследване от прокурор.

Шест пъти Прокуратурата е връщала делото на органите на досъдебното производство за събиране на допълнителни доказателства. Многобройните връщания, сроковете от няколко месеца, които са били нужни на разследващите органи, за да изпълнят дадените указания и да изпратят отново делото са довели до известни допълнителни натрупвания на срока за разследване, а оттам и са допринесли за общата продължителност на производството.

Забавяния, причинени от съда:

а. В качеството си на съдия-докладчик съдия Мирослава Тодорова е насрочила делото за 10.12.2004 г., т.е. **девет месеца след образуването му**, в нарушение на 247б, ал. 2 от НПК /отм./, съгласно който: “Съдебното заседание се насрочва в срок до два месеца от внасяне на обвинителния акт или тъжбата в съда. Когато делото представлява фактическа или правна сложност, както и в други изключителни случаи, председателят на съда може писмено да разреши заседанието да бъде насрочено в определен от него по-дълъг срок” и въпреки резолюцията на съдията,

подписал се за председател на СГС, че делото следва да се насрочи в 6 м. срок. ЕСПЧ в константната си практика винаги е приемал, че насрочване в такъв продължителен времеви интервал на първото заседание по делото допринася за общата продължителност на производството.

б. Производството било забавено и поради необходимостта от изчакване на експертни заключения със **седем месеца и двадесет и осем дни** - от 09.01.2006 г. до 28.09.2006 г. ЕСПЧ в своята практика е отчитал, че пряка последица от непредставянето в срок на експертните заключения е значително забавяне на делото и че за подобно забавяне вина имат националните власти /в случая – съдът/.

в. Основното забавяне на производството, повлияло значително и на общата му продължителност, е причинено от **бездействие на съдия Мирослава Тодорова - ненаписване в продължение на четири години, седем месеца и седемнадесет дни на мотивите към постановената присъда, с която М.П.Д е осъдена на „лишаване от свобода за срок от 3 години, чието изпълнение е отложено за срок от 5 години”, а О.Н.Д. е оправдан.** С това си поведение, съдията – докладчик е нарушил разпоредбата на чл. 308, ал. 2 от НПК и е причинил неоправдано забавяне на делото.

Що се касае до разглеждането на производството от САС, следва да се има предвид, че за М.П.Д. същото е приключило в рамките на пет месеца и двадесет и осем дни, като следва да се има предвид, че САС само е прогласил изтеклата абсолютна погасителната давност за преследване на престъплението, в чието извършване заявителката е била обвинена. За О.Н.Д. производството пред САС е приключило в рамките на три месеца и два дни.

Касационната инстанция е разгледала жалбата на М.П.Д. за разносните по делото за два месеца и двадесет и девет дни, който срок не може да компенсира забавянията през по-ранните стадии на производството /на досъдебната фаза и пред първоинстанционния съд/ и да сведе продължителността му до обичайната.

Министърът на правосъдието е предложил на двамата заявители споразумения с максималното по ЗСВ обезщетение от по 10 000 лв.

III. Заявление с вх. рег. № РС-12-54 от 07.11.2012 г. по описа на ИВСС, подадено от Н.Г.М., в което се твърди, че е нарушено правото му на разглеждане и решаване на делото в разумен срок, тъй като наказателното преследване срещу него по НОХД № 690/09 г. по описа на СРС, НО, 4 състав е продължило **повече от 14 години**, през който период му е била наложена мярка за неотклонение “парична гаранция” и забрана за напускане пределите на Република България. Заявителят претендира, че има право да му бъде изплатено обезщетение, без да посочва конкретен размер.

При извършената проверка е установено следното:

1. Заявителят сочи, че производството срещу него е започнало през 1998 г. и е приключило на 18.05.2012 г. С оглед на твърдяното от Н.Г.М., е уместно да се припомни практиката на ЕСПЧ, според която, за да се проконтролира в наказателен аспект спазването на "разумния срок" по чл. 6, §1 от ЕКЗПЧОС, трябва да се започне с установяване на момента, в който дадено лице се оказва "обвиняемо". А "обвинението" по смисъла на чл. 6, §1 от Европейската конвенция, може да се дефинира като "официалното уведомление, издадено от компетентния орган, за обвинение, че е извършено криминално престъпление" /Напр. Решение от 10.12.1982 г. по делото Корилиано срещу Италия, § 34/. В конкретния случай, макар и да е била извършена предварителна проверка с оглед данни за осъществена измама от заявителя и независимо, че дознанието срещу него е било образувано на 28.03.2000 г., когато с писмо с рег. № ЗМ-5033/28.03.2000 г. на СДВР – 05-то РПУ, СРП е уведомена за започване на полицейско производство за престъпление по чл. 211 от НК, Н.Г.М., е бил уличен на 26.04.2000 г. Поради това релевантната дата, която следва да се посочи като начало на относимия период е именно **26.04.2000 г.** Периодът завършва на **18.05.2012 г.**, когато СГС е потвърдил изцяло Присъда от 03.06.2010 г. по НОХД № 690/2009 г. по описа на СРС, НО, 4 състав и последната е влязла в сила.

2. Общият срок на продължителност на наказателното производство е **дванадесет години, нула месеца и двадесет и два дни**, обхващащ предварително разследване и движение на делото на две съдебни инстанции.

2.1. Досъдебното производство е продължило от 28.03.2000 г., когато СРП била уведомена за започване на полицейско производство срещу Н.Г.М. за престъпление по чл. 211 от НК /независимо от констатацията по пункт 1 от изготвения констативен протокол/ до 19.01.2009 г., когато СРП е внесла обвинителен акт в СРС по пр.пр. № НСН 126/03 г. по описа на СРП, следователно той е **осем години, осем месеца и 22 дни**.

Следва, обаче, да се обърне внимание на факта, че през този период делото не е било на разположение на органите на досъдебното производство за провеждане на процесуалноследствени действия по разследването в продължение на **над четири години и половина**. Две години, девет месеца и двадесет и три дни делото е било в СРС /от тях 2 години, 3 месеца и 12 дни по повод разглеждането на НОХД № 12240/2003 г. по описа на СРС, НК, 4 състав и общо около 7 месеца за проверка на обстоятелствата, визирани в чл. 241, ал. 2 от НПК от съдията – докладчик при другите три случая, в които СРП е внасяла обвинителен акт по делото/ и една година, осем месеца и двадесет и един дни - от 16.03.2006 г. до 06.12.2007 г. делото е било в СРС и в СГС за разглеждане на производство по молба на М.Д. за обезпечаване на бъдещ граждански иск.

2.2. Пред първата инстанция – СРС, делото продължило от 19.01.2009 г., когато СРП е внесла обвинителен акт срещу заявителя, по повод на който било образувано НОХД № 690/2009 г. по описа на СРС до 14.11.2011 г., когато СРС изпратил делото в СГС, т.е. **две години, девет месеца и двадесет и пет дни**.

2.3. Пред втората инстанция – СГС, производството е продължило от 14.11.2011 г. /когато е образувано ВНОХД № 5394/2011 по описа на СГС, НО, XI-ти въззивен

състав/ до 18.05.2012 г. /когато изцяло е потвърдена присъдата на първоинстанционния съд/ – **5 месеца и 3 дни.**

По отношение на първия критерий - фактическа и правна сложност на случая: Делото има за предмет престъпление по чл. 210, ал. 1, т. 3 и т. 5 във вр. с чл. 209, ал. 1 във вр. с чл. 26, ал. 1 от НК - измама, извършена при условията на продължавано престъпление спрямо две лица. За разкриване на обективната истина са били необходими провеждане на разпит на 12 свидетели от различни райони на страната, очна ставка, събирането на редица писмени доказателства, назначаване и изслушване на съдебно-счетоводна експертиза. В този смисъл, случаят е сравнително сложен от правна и фактическа страна.

Във връзка с втория критерий - поведението на заявителя:

Заявителят с поведението си не е допринесъл за общата продължителност на производството.

С оглед на третия критерий - поведението на органите на досъдебното и съдебното производство:

Забавяния, причинени от органите на досъдебното производство:

а. Връщане на делото на досъдебното производство за доразследване от прокурор. Шест пъти /четири пъти по своя инициатива и два пъти след съответно разпореждане на СРС/ Прокуратурата е връщала делото на органите на досъдебното производство за прецизиране на правната квалификация на обвинението. Многобройните връщания, сроковете от няколко месеца, които са били нужни на разследващите органи, за да изпълнят дадените указания и да изпратят отново делото **са забавили производството с над осем месеца.**

б. Връщане на делото на досъдебното производство от първоинстанционния съд. Неколкократно СРС е връщал производството на Прокуратурата поради многобройни нарушения на процесуалните правила. Пет пъти, СРП е внасяла обвинителен акт срещу Н.Г.М., като в три от тях съдът е върнал делото поради пропуски в обвинителния акт, които не са били своевременно отстранявани. В сходни случаи ЕСПЧ е приемал, че има значително забавяне на производството.

Забавяния, причинени от съда:

а. При разглеждането на НОХД № 12240/2003 г. по описа на СРС, НК, 4 състав, съдът многократно е отлагал делото по различни причини: неспособност да организира призоваването на свидетели; "поради необходимостта от процесуално време за разпит на свидетели"; "поради служебна ангажираност на съдебния състав"; „поради планово дежурство". Също така, СРС не е изпълнил своевременно задълженията си по чл. 248, ал. 2, т. 3 от НПК да провери за допуснати на досъдебното производство отстраними съществени нарушения на процесуалните

правила, насрочил е делото за разглеждане и едва след няколко проведени съдебни заседания в продължение на 2 години, 3 месеца и 12 дни, установил нарушения от тази категория и върнал делото на прокуратурата. Този пропуск на съда е станал причина за **забавяне на делото с над две години.**

б. Производството е било забавено и поради разглеждане на дело за обезпечаване на бъдещ граждански иск с **една година, осем месеца и двадесет и един дни** - от 16.03.2006 г. до 06.12.2007 г. ЕСПЧ в своята практика е отчетел, че държавните органи са задължени да организират предаването на документите или копията от същите, така че производството да се извърши в разумен срок.

в. Забавяне е причинено и при разглеждане на НОХД № 690/2009 г. по описа на СРС, НК, 4 състав. С няколко месеца производството е било забавено поради прилагането на чл. 252, ал. 2 от НПК. Второто забавяне се дължи на неспособността на СРС да открие и да разпита важен свидетел – Ив. С., с оглед на което, след като е отложил седем пъти делото, съдът решил да го заличи от списъка на лицата за призоваване, случай, в който ЕСПЧ приема, че е налице забавяне на производството по вина на съда. Накрая, жалбата на М.Д. и протеста на СРП против присъдата на СРС са изпратени в СГС с **около година и три месеца по-късно от постъпването им, което също е довело до забавяне на производството.**

г. Що се касае до разглеждането на производството от СГС, следва да се има предвид, че същото е приключило в рамките на пет месеца и три дни, като при проверката е установено нарушение на срока за насрочване на делото по чл. 252, ал. 1 от НПК, което е довело до забавяне с **около 2 месеца.**

Министърът на правосъдието е предложил на заявителя споразумение за обезщетение в размер на 6 200 лв.

IV. Заявление с вх. рег. № РС-12-45/01.11.2012г., по описа на ИВСС, подадено от В.И.В., в което се навеждат оплаквания за бездействия на органите на досъдебното производство по наказателно производство сл.дело № 334/2000г., по описа на Национална следствена служба, пр.пр. № 16164/2000г., по описа на Софийска районна прокуратура, довели до нарушаване правото на заявителя за разглеждането и решаването на делото му в разумен срок.

При извършената проверка е установено следното:

1. За начало на периода се приема датата **01.11.2000г.**, когато е образувана проверка по сигнала от В.И.В (пр.пр. № 44370/2000г. на СРП). Като крайна дата се приема **21.11.2012г.**, когато заявителят е получил екземпляр от протокола за прекратяване на наказателното производство по пр.пр. № 16164/2000г. по описа на СРП.

Заявителят се ползва от разпоредбата на чл.60а, ал. 2, т. 2 от Закона за съдебната власт (ЗСВ), която дава право на пострадалите лица с прекратени наказателни производства да им бъдат разгледани заявления за нарушаване на разумния срок. Тази разпоредба дава възможност и на лица, не подали граждански иск срещу

извършителите на престъплението пред компетентния български съд, да поискат обезщетение по реда на Глава Трета „а“ от ЗСВ.

2. Общият период на производството е **9 години, 10 месеца и 18 дни (3613 дни)**. Периодът, който подлежи на разглеждане по конкретното дело се равнява на **12 години и 20 дни**.

По отношение на първия критерий - фактическа и правна сложност на случая: Установи се, че разглежданото наказателно производство е с фактическа и правна сложност. Делото съдържа значителен по обем фактически материал – сл. д. 334/2004г. по описа на НСлС се състои от 72 (седемдесет и два) тома; Свидетели и пострадали от различни региони на страната, което предполага трудности при осигуряването им за целите на наказателния процес. Разследваното престъпление е с широк обхват, с действия, извършени в различни региони на страната, като са засегнати множество лица. Разследването на случая е изисквало извършването на много голям брой следствени действия, като са разпитани стотици свидетели, приобщени са множество документи и са назначени огромни по обем експертизи.

Във връзка с втория критерий - поведението на заявителя:

Заявителят с поведението си не е допринесъл за общата продължителност на производството.

С оглед на третия критерий - поведението на компетентните органи:

За целия период на водене на производството (18.12.2000 г. - 08.02.2010г.) се наблюдават забавяния по разглеждане на наказателното производство, дължащи се на действия и бездействия на компетентните органи. По делото липсва планиране на действията по провеждане и приключване на разследването, както и ритмичност в провеждането на следствените действия. Действията по разследването са провеждани епизодично, не са извършвани действия с лицата, за които е имало данни за съпричастност към деянията, като не са давани конкретни указания в тази насока. Не са създадени екипи за работа по делото, не са използвани пълноценно ресурсите на следствените служби и МВР. Наблюдаващият делото прокурор в продължение на **близо 10 /десет/ години** не е осъществявал необходимото ръководство и контрол над разследването. Същият с години не е проявявал настойчивост по отношение бездействията на разследващите органи, а само е регистрирал неоснователните искания за спиране на делото. След спиране на наказателното производство на 23.08.2006г. е присъединил /обединил/ към делото множество дела/преписки, без да се извърши съответно възобновяване на делото и преценка за евентуалната необходимост от извършване на следствени действия. С тези си действия и бездействия органите на досъдебното производство /прокурор и разследващи органи/ **са забавили делото, което е довело и до неговото прекратяване поради изтекла давност за наказателно преследване.**

С оглед на четвъртия критерий - преценка на интереса на жалбоподателя от делото: Приключването на делото не е било от решаващо значение за интересите на

заявителя и не влиза в категорията права, ползващи се с особена защита от КЗПЧОС. Аргумент в тази насока е ниската стойност на претърпените вреди и общото влияние върху имущественото състояние на заявителя.

Министърът на правосъдието е предложил на заявителя споразумение за обезщетение в размер на 2 000 лв.

V. Заявление с вх. рег. № РС-12-65 от 30.11.2012 г. по описа на ИВСС, подадено от К.В.П., в което се твърди, че е нарушено правото му на разглеждане и решаване в разумен срок на гр. дело № 4739/2008 г. по описа на Софийски градски съд, Първо гражданско отделение, шести състав. Заявителят се оплаква от прекомерната продължителност на производството (4 години и 2 месеца), дължаща се на „многократно отлагане на делото и недопускане до разглеждане на касационната му жалба”, с което се нарушава правото му на разглеждане и решаване на делото в разумен срок, защитено от чл. 6, § 1 от ЕКЗПЧОС.

При извършената проверка е установено следното:

1. Периодът, който следва да се вземе предвид започва от 12.11.2008 г., когато е подадена исковата молба пред СГС, и приключва на 14.11.2012 г., когато решението на Софийски апелативен съд става окончателно.
2. Общият срок на продължителност на съдебното производство е 4 години, 0 месеца и 2 дни при движение на делото на три съдебни инстанции.

По отношение на първия критерий - фактическа и правна сложност на случая: Разглежданото гражданско производство не е с фактическа и правна сложност.

Във връзка с втория критерий - поведението на заявителя: При проверката са констатирани случаи, подробно описани в констативния протокол, на отлагане на делото, водещи до забавянето му, които се дължат на поведението на ищеца. Общият период на забавяне, което се дължи на действия или бездействия на заявителя или на негов процесуален представител, е 7 месеца и 14 дни. Този период следва да бъде взет предвид при преценката за разумната продължителност на срока на делото.

С оглед на третия критерий- поведението на съда:

В хода на проверката е констатирано, че за част от забавянията по делото отговорност носи съда, а именно:

Късното уведомяване на СГС от д-р М., че желае да бъде заличена като вещо лице по делото (20 дни след като е уведомена за назначаването ѝ като вещо лице и 17 дни преди съдебното заседание на 01.06.2010 г.), е довело до невъзможността на новоназначеното вещо лице д-р П. да изготви заключението си в срок. В тази връзка, делото е било отложено за 02.11.2010 г. Според практиката на ЕСПЧ съдът отговаря за забавата, дължаща се на поведението на вещите лица, имайки предвид, че те са били назначени от съда. Следователно, за периода от 01.06.2010 г. до 02.11.2010 г. (5 месеца и 1 ден) отговорност носи съда, в случая СГС.

Решението на СГС е постановено след изтичане на законоустановения едномесечен срок след заседанието, в което е завършено разглеждането на делото (чл. 235, ал. 5 от ГПК). За периода от изтичането на посочения едномесечен срок – 03.12.2010 г. до датата на съдебното решение – 20.01.2011 г. (1 месец и 17 дни), отговорност носи СГС.

Известно забавяне е налице във връзка с обстоятелството, че СГС с две последователни разпореждания - от 01.03.2011 г. и от 22.03.2011 г., е дал задължителни указания на ищеца по повод искането му за освобождаване от държавни такси, съдържащо се във въззивната му жалба срещу първоинстанционното решение. С първото от цитираните разпореждания съдът е указал на ищеца какви документи да представи, а с второто – да уточни вида на таксите. За периода от датата на първата молба на ищеца - 17.03.2011 г. до датата на втората молба на същия - 05.04.2011 г. (19 дни), отговорност носи СГС. Това забавяне би могло да бъде избегнато ако още с първото си разпореждане СГС беше указал на ищеца да посочи от какви такси желае да бъде освободен, вместо да прави това с второ такова.

При проверката не са установени други неоправдани забавяния при разглеждането на делото от първоинстанционния съд (СГС). Въпреки, че от датата на подаване на исковата молба – 12.11.2008 г. до датата на първото по делото открито съдебно заседание – 06.10.2009 г. има почти 11 месеца, първоинстанционният съд (СГС) не носи отговорност за това забавяне, тъй като видно от предходната точка, същото се дължи основно на поведението на заявителя. Разпорежданията на съда за отстраняване на допуснати нередовности в исковата молба и за извършване на някои уточнения в нея, постановени в периода от 20.11.2008 г. до 26.03.2009 г., са били необходими предвид несвоевременното посочване на пасивно легитимираната страна и на неправилното формулиране на петитума на исковата молба от страна на ищеца. Проведените на първа инстанция четири съдебни заседания са били нужни с цел събиране на доказателства.

Констатирано е забавяне по делото, за което отговорност носи второинстанционния съд (Софийски апелативен съд), допуснато в хода на проверката по допустимост на подадената от ищеца касационна жалба срещу решението на САС. Неправилното посочване на размера на дължимата държавната такса в разпореждането на САС от 27.02.2012 г. е довело до внасяне на таксата в по-малък размер от действителния. Това от своя страна е станало причина за връщането на преписката от ВКС до САС на 10.05.2012 г. с указание да се уведоми жалбоподателя да довнесе разликата до пълния размер на дължимата държавна такса. Забавянето е за периода от датата на първата молба на ищеца до САС, с която е представил на съда платежен документ за внасяне на указаната от съда държавна такса в размер на 5 лв. - 21.03.2012 г. до датата на втората молба на ищеца до САС, с която желае да бъде освободен от заплащане на държавна такса в размер на 25 лв. - 22.05.2012 г. (2 месеца и 1 ден). САС е бил длъжен да знае размера на държавната такса и да го укаже на ищеца още с разпореждането си от 27.02.2012 г.

При проверката не са установени нарушения на процесуалните срокове, съответно неоправдани забавяния при разглеждането на делото от касационната инстанция (Върховен касационен съд).

В заключение, **общият период на забавяне, за което отговорност носи съдът е 9 месеца и 8 дни.**

VI. Заявление с вх. № РС-12-61/21.11.2012 г., по описа на ИВСС, подадено от А.К.А., в което се твърди, че производството по административно дело на СГС № 486/2004 г. на Административно отделение, III-Д състав, приключило с окончателно решение на ВАС на 13.08.2012 год., е продължило **8 години, 10 месеца и 27 дни**, като в нито един случай заседанията на съда не са били отлагани по негова вина. Посочва, като основна причина за прекомерната продължителност, неспособността на СГС да осигури своевременно участието на вещи лица, които да изготвят нужните експертизи. Заявителят претендира, че има право да му бъде изплатено обезщетение в размер на 10 000 лева.

При извършената проверка е установено следното:

1. Под внимание следва да се вземе периодът от **10.02.2004 г.**, датата на която жалбата, заедно с медицинското експертно досие е получена в СГС до **22.10.2012 г.**, когато съдебното производство е приключило с окончателен съдебен акт - Определение № 13159/22.10.2012 г., допълнило влязлото в сила Решение № 11012 от 13.08.2012 г. на ВАС, по адм. дело 864/2012 г., Шесто отделение.

2. Общият период на производството е **8 години, 8 месеца и 12 дни** и обхваща движение на делото в две съдебни инстанции, с връщане за ново разглеждане и последващо обжалване.

По отношение на първия критерий - фактическа и правна сложност на случая: Разглежданото производство не е с фактическа и правна сложност.

Във връзка с втория критерий - поведението на заявителя:

При проверката е констатирано, че предметът и задачите на СМЕ, поискана с молба от А.К.А на 26.04.2004 год. са конкретизирани едва на 13.12.2004 год., т.е. десет месеца след началото на производството пред съда. На неговото поведение, обаче се дължи **забавяне с не повече от един месец**, защото през същия отрязък от време на делото не бил даден ход поради пропуски в призоваването от една страна, и поради късното уведомяване на А.К.А. за дадените указания /едва на 10.11.2004 г./, от друга.

С оглед на третия критерий- поведението на съда:

Относими към продължителността на производството пред първата инстанция при първоначалното разглеждане на делото са големият брой проведени съдебни заседания и отлаганията между тях, значителни, в следните случаи: отлагане на първото насрочено съдебно заседание с шест месеца и 19 дни, по уважени възражения на „Балканфарма Дупница” АД, поради нередовна

процедурата по призоваване; отлагане с шест месеца между съдебното заседание от 30.11.2004 г. и 31.05.2005 г.; отлагане с шест месеца и 21 дни на заседанието от 06.12.2005 г. за 27.06.2006 г. единствено за изслушване на заключението на редовно уведоменото вещо лице.

В периода от 27.06.2006 г. до последното заседание на 14.05.2009 г. са проведени **11 заседания**, на които делото е отлагано предвид множеството отводи на вещите лица, допуснати по тяхна молба и невъзможността да се назначат вещи лица, които да не са заинтересовани от изхода на делото и да притежават необходимата компетентност и специални знания. Съдът е следвало да използва предоставените му в ГПК възможности за дисциплиниране на вещите лица. Описаният развой сам по себе си е причинил удължаване на производството с **две години, десет месеца и 17 дни** и е довел до отмяна на решението и връщането му за ново разглеждане от същия съд в друг състав.

При повторното разглеждане на делото от СГС са проведени четири заседания, като необосновано интервалът между първото и второто заседание е **девет месеца**.

Не се констатира забавяне в производството пред ВАС, както при първоначалното, така и при повторното касационно разглеждане на делото.

С оглед на четвъртия критерий - преценка на интереса на жалбоподателя от делото:

Предмет на обжалване е експертно медицинско решение на национален експертен медицински орган, с което се засягат правата и законните интереси на жалбоподателя във връзка с упражняване на правото му на труд при определени условия на работа, на медицински и здравни осигуровки, на определяне на условията на пенсиониране и прочие, което изисква усърдие и бързина при разглеждане на делото.

Министърът на правосъдието е предложил на заявителя споразумение за обезщетение в размер на 3 700 лв.

VII. Заявление с вх. № РС-12-11/08.10.2012г., по описа на ИВСС, подадено от М.Д.Д. В него се правят оплаквания за бездействие на съдебните органи - съдиите при СРС и СГС, изразяващо се в последователни отводи на съдиите за периода от 04.09.2007 г. до 19.07.2012 г. - датата на влизане в сила на съдебното решение по гр.д. 95/2012 г. по описа на ОС-Монтана. Заявителят претендира обезщетение за нарушаване правото му на разглеждане и решаване на гр.д. 3457/2007 г., по описа на СРС в разумен срок в размер на 10 000 лева.

При извършената проверка е установено следното:

1. На **04.09.2007г.** М.Д.Д., подава молба-искане до СРС по чл. 2, чл. 8 т. 3, чл. 10 и сл. от Закона за защита от домашно насилие /ЗЗДН/ - с искане за налагане на мярка за защита от домашно насилие по отношение на бившата му съпруга Й.М. По повод на молбата с разпореждане от 04.09.2007г. е образувано гр.д. 3457/2007г. по

описа на СРС. След поредица от отводи-самоотводи това дело е приключило с влязло в сила съдебно решение на **19.07.2012г.**, постановено по гр.д. 95/2012г. по описа на ОС-Монтана.

2. Общият период на производството по гр.д. 3457/2007г. по описа на СРС, преобразувано в гр.д. 23497/2007 г. по описа на СРС, II-ра ГК и по всички последващи дела, образувани пред този съд, пред СГС, пред САС, пред ОС-Видин, и ОС-Монтана е **4 години и 10 месеца**.

2.1. Пред първата инстанция СРС общ срок на движение на жалбата – **три месеца, и десет дена** в рамките, на който срок е проведено едно съдебно заседание. Останалите процесуални действия са отводи и самоотводи на председателите на съдебните състави при СРС.

2.2. Общ срок на движение на жалбата във въззивна инстанция пред СГС – **три години, десет месеца, и двадесет и два дена**. По делото пред СГС не са провеждани съдебни заседания. Извършвани са само процесуални действия по отвод и самоотвод, чрез разпореждания и определения. С Определение от 16.12.2011г. зам. председателя на СГС констатира, че съдиите от СГС са се отвели от разглеждане на делото, поради което прекратява производството по гр.д. 1453/2008г. по описа на СГС и го изпраща на САС за определяне на друг равен по ранг съд за разглеждане на делото. На 28.12.2011 г. делото е изпратено в САС.

На 30.12.2011 г. с определение на съдиите от ГК – 4-ти състав - Иванка Ангелова, Нели Куцкова, Цвятко Лазаров се постановява делото да бъде разгледано от ОС-Видин. Общ срок на движение на жалбата в САС – **четирнадесет дена**.

С определение от 23.2.2012 г. председателя на ОС-Видин Васил Василев, прекратява производството по гр.д. 04/2012г, поради отвод на всички съдии от ОС-Видин и изпраща делото на САС за определяне на друг равен по степен съд да го разгледа.

Общ срок на движение на жалбата пред ОС-Видин – **месец и двадесет и три дена дена**.

С определение от 15.3.2012 г. съдиите от ГК 8-ми състав: Иванка Ангелова, Любка Андонова и Атанас Кеманов постановяват делото да бъде разгледано от ОС-Монтана.

Общ срок на движение на жалбата в САС – **двадесет и два дена**.

Общ срок на движение на жалбата пред ОС - Монтана е **три месеца**. Пред ОС-Монтана са проведени три съдебни заседания, от тях - едно по същество.

По отношение на първия критерий - фактическа и правна сложност на случая: Разглежданото производство не е с фактическа и правна сложност.

Във връзка с втория критерий - поведението на заявителя:

Опитите на съда да формира състав, който безпристрастно да разгледа делото не извинява пасивността на жалбоподателя. В този съд са проведени близо 40 разпоредителни заседания в опит да се формира състав. За сравнение нито едно процесуално действие от страна на заявителя, включително и по реда на чл. 255 от ГПК - подаване на молба за определяне на срок при бавност.

Процедурата по разпределение на състави е естествен етап от администрирането на делото. Липсва каквато и да е индикация и интерес от страна на жалбоподателя за предвижване на делото в предвидените съкратени срокове или поне в разумен срок.

Първоинстанционната жалба е единственият самоинициативен акт на жалбоподателя. Останалите негови действия са отговори на съда, които поради подвеждащото им заглавие и форма, погрешно входирани, допълнително забавят съдебния процес.

Самоотводите на съдиите следва да се преценят и с оглед провокациите на жалбоподателя, съдържащи се в молбата му за защита и като цяло неговото поведение. Докато в първоинстанционната жалба говори за пристрастие на съда спрямо страните по делото, във въззивната жалба българската съдебна система е сравнена с мафия. Присъстват лични нападки към съдия Голакова постановила първоинстанционното решение, споменава се, че няма морал и е приложена молба за образуване на наказателно производство срещу нея. Говори се за мъчителна смърт на съдии и наказателно преследване на прокурори. Грубият език и неуважителното поведение присъства във всички актове на жалбоподателя спрямо съдебната институция.

Жалбоподателят-заявител е страна по дела със съдии от Софийски градски съд- съдия Геника Михайлова по гр.д.17936/07г., СРС, ГК, 35-ти състав. Води дела и срещу ОС-Видин и пред СГС.

Следва да се отбележи също, че е служебно известно, че жалбоподателят многократно е завеждал жалби с идентично искане по ЗЗДН и всички са му решени като неоснователни (гр.д. №21554/2007г., пред СРС; гр.д. №29/2012 пред ОС-Враца;)

С оглед на третия критерий- поведението на съда:

Разпоредбата на чл.6 от ЕКЗПЧ прокламира правото на справедлив процес, разглеждан в разумен срок от независим и безпристрастен съд.

С оглед на това законодателя е предвидил хипотезите за отвод.

Един автоматичен самоотвод на съдебна институция, каквато е СГС и ОС-Видин е равностойно на отказ от правосъдие, поради което извършените действия на съда по администрирането на делото, съобразно числеността на съдиите в съответния съд налага различна продължителност. За разлика от ОС-Видин, където процедурата по отвод протича в рамките до два месеца, **в Софийски градски съд са необходими три години и десет месеца, докато се отведат всички съдии от съда.**

С оглед бързината и експедитивността на производството по силата на член 12 ал.(1) от ЗЗДН, който гласи, че: „в деня на постъпване на молбата съдът насрочва разглеждането и в открито съдебно заседание в срок **не по-късно от един месец**, като заедно с призовката до ответника се изпраща и преписа от молбата с приложенията, като се съобщава и за задължението му за представяне на доказателства” в СРС делото е насрочено за разглеждане в открито съдебно заседание след **три месеца**.

Пред СРС и ОС-Монтана производството протича ритмично и с темпове, които в цялост не сочат нарушения дължащи се на действия на съда или заявителя.

В този смисъл, реално продължителността на разглеждане на делото и постановяване на съдебен акт по съществото на спора е в разумен срок.

Пред СРС, след поредицата от отводи председателя на 61-ви състав съдия Голакова разглежда делото **в срок от 1 месец и 15 дни**, като още на 02.11.2007 г. с определение на председателя на 61-ви състав, съдия Голакова се произнася по искането за издаване на заповед за незабавна защита, като определя искането за издаване на заповед за незабавна защита като неоснователно.

На 13.12.2007 г. 61-ви състав решава делото по същество, като отхвърля иска на жалбоподателя - заявител, като неоснователно.

На 15.12.2007 г. Решението е съобщено на жалбоподателя и своевременно е обжалвано.

По повод на жалбата, след поредицата отводи в СГС и в ОС- Видин, Общ срок на движение на жалбата и **разглеждането ѝ по същество пред ОС-Монтана е три месеца.**

В СГС делото е престоляло прекомерно, изпратено на САС, преразпределено на ОС-Видин, обратно изпратено в САС за ново преразпределение и оттам изпратено на ОС-Монтана или **общо четири години и три месеца.**

Изрично трябва да се посочи, че в рамките на този период в Софийски градски съд има ритмично разпределение и преразпределение на делото по състави.

Министърът на правосъдието е предложил на заявителя споразумение за обезщетение в размер на 1 600 лв.

VIII. Заявление с вх. рег. № РС-12-21/11.10.2012 г., по описа на ИВСС, подадено от А.Г.З., в което се твърди, че производството по гр.д. №280/2002 г. по описа на РС-Радомир е продължило приблизително **десет години**. Заявителката твърди, че производството по цитираното дело е приключило на 13.07.2012 г. с влязло в сила определение на ВКС № 572/2012 г., по описа на съда. Въз основа на изложените в заявлението обстоятелства, заявителята претендира обезщетение за това, че в резултат на действията на РС-Радомир, ОС-Перник и ВКС производството по гр. д. №280/2002 г. е продължило прекомерно дълго, с което е нарушено правото ѝ на разглеждане и решаване на делото в разумен срок.

При извършената проверка е установено следното:

1. Производството е започнало на **12.07.2002 г.**, на която дата наследниците на Р.С.А. са предявили иск пред РС-Радомир срещу наследниците на Г.В.П. и е приключило с постановяването на окончателното определение № 572/13.07.2012 г., с което ВКС не е допуснал касационното обжалване на решение № 183/11.10.2010 г. на ОС-Перник.
2. Общият срок на продължителност на разглеждането на делото от образуването му до окончателното му приключване е продължило **10 години и един ден.**

По отношение на първия критерий - фактическа и правна сложност на случая: В конкретния случай индивидуализацията на процесния имот действително

представлявала известна сложност в производството, тъй като ишците не разполагали със скица на имота, която съгласно чл. 18ж, ал. 1 от ППЗСПЗЗ е неразделна част от влязлото в сила реституционно решение на съответната поземлена комисия. За сметка на това процесният имот бил само един. На следващо място в производството са били конституирани 4 ищци и 6 ответници, като след смъртта на Й.С. на 21.10.2010 г. и конституирането на наследниците му в производството, броя на ишците, касационни жалбоподатели към този момент, нарастнал на 7.

Във връзка с втория критерий - поведението на заявителя:

Заявителката с поведението си не е допринесла за общата продължителност на производството.

С оглед на третия критерий- поведението на съда:

Действия на съда:

Основната причина за продължителността на производството в разглеждания случай е тази, че делото многократно било препращано за разглеждане между отделните съдебни инстанции. Това донякъде било продиктувано от факта, че ишците в целия ход на производството твърдели, че предявяват иск по чл. 14, ал. 4 от ЗСПЗЗ, т.е. за установяване на вещни права, а не оспорват изготвения план за земеразделяне. От своя страна ответниците възприели защитната теза, че спорът не е за материалното право върху процесния имот на Р.А., а представлява несъгласие с изготвения план за земеразделяне.

При първоначалното разглеждане на делото, претенцията на ишците на два пъти била квалифицирана от РС-Радомир като иск по чл. 14, ал. 4 от ЗСПЗЗ, в резултат на което крайните актове на първоинстанционния съд на два пъти били отменени, а делото върнато за ново разглеждане. В хода на производството, по изрични указания на ОС-Перник, иска бил квалифициран като такъв за възстановяване на правото на собственост по чл. 108 от ЗС. В резултат този иск бил разгледан на два пъти от три съдебни инстанции, за да се стигне дотам, че при последното разглеждане на делото ОС-Перник обезсилил решението на РС-Радомир по предявения ревандикационен иск и прекратил производството по делото.

Освен посочените причини, в отделните етапи на производството неговото приключване било забавено, при определени действия на съдилищата.

Действия на РС-Радомир:

За целия срок, докато е било висящо РС-Радомир е разглеждал делото четири пъти. При първото разглеждане на делото за времето от 12.07.2002 г. до 10.07.2003 г. РС-Радомир е провел общо четири съдебни заседания, като само провеждането на едно от тях се отложило, поради нередовна процедура по призоваване на страна в производството.

По време на второто разглеждане на делото от РС-Радомир е провел общо 5 съдебни заседания, като в два случая – на 28.09.2004 г. и на 20.05.2005 г. съдебните заседания били отложени, поради нередовно призоваване на страните. Независимо

от това следващото съдебно заседание било насрочвано от съда да се проведе своевременно, след не повече от месец, а цялото разглеждането на делото продължило **по – малко от една календарна година.**

Третото разглеждане на делото от РС-Радомир протекло в две съдебни заседания на 15.11.2005 г. и на 31.01.2006 г., като след второто заседание, в което приключил с разглеждането на делото, съдът постановил решение **едва на 09.05.2006 г.**

При четвъртото разглеждане на делото РС-Радомир провел само едно съдебно заседание, а делото продължило едва два месеца от 15.01.2010 г. до 10.03.2010 г.

Предвид изложеното по категоричен начин може да се приеме, че в резултат на действията на РС-Радомир, приключването на делото е забавено през периода от 31.01.2006 г. до 09.05.2006 г., когато след приключване на разглеждането на делото на първоинстанционния съд е отнело **повече от четири месеца**, за да постанови решение.

Действия на ОС-Перник:

Различни състави на ОС-Перник разглеждали делото общо пет пъти като единствено при първото разглеждане в периода от 29.07.2003 г. до 08.06.2004 г. приключването на производството било забавено в резултат на действията на съда, тъй като в това производство по обжалване на определение, съдът провел **само едно закрито заседание за единадесет месеца.**

Действия на Върховния касационен съд:

ВКС разглеждал делото два пъти в хода на делото съответно за времето от 21.01.2008 г. до 17.06.2009 г. и от 23.03.2011 г. до 13.07.2012 г. Видно от това двете разглеждания на делото от касационния съд продължили приблизително **година и половина** първото и **година и пет месеца** второто. В двата случая съдът провел само по едно заседание, като при второто разглеждане заседанието на съда било закрито по реда на чл. 288 от ГПК.

Предвид изложените обстоятелства следва да се приеме, че и при двете разглеждания на делото приключването на производството било забавено, **поради действията на ВКС**, тъй като за период от приблизително **година и половина** за всяко разглеждане, решаващите състави на съда провели само по едно съдебно заседание.

Министърът на правосъдието е предложил на заявителя споразумение за обезщетение в размер на 3 500 лв.

IX. Заявление с вх. рег. № РС-12-68 от 30.11.2012г., по описа на ИВСС, подадено от Г.Ф и А.Ф., в което се твърди, че производството пред РС-Пловдив по гр. дело № 3275/1996г., заведено по иск срещу тях по реда на чл. 87, ал. 3 от ЗЗД за разваляне на договор, сключен с нотариален акт от 1982г., за покупко-продажба на недвижим имот срещу задължение за издръжка и гледане, съединен с иск по чл. 108 от ЗС, е приключило с окончателен акт, влязъл в сила на 04.06.2012г. Производството общо е продължило необосновано дълго, **повече от 16 години**,

поради което е нарушено правото на заявителите на разглеждане и решаване на делото в разумен срок. Претендира се заплащане на обезщетение в размер по споразумение, по реда на чл.64г от ЗСВ.

При извършената проверка е установено следното:

1. Общият срок на продължителност на съдебното производство по гр.дело № 3275/1996г. по описа на РС-Пловдив и гр.дело № 785/1999г. по описа на ОС-Пловдив, ведно с ч.гр.д. №74/2012г. по описа на ВКС, ч.гр.дело № 309/2011г. ВКС, ч.гр.д. № 695/2009г. ВКС, ч.гр.д № 1641/2008г. ВКС, ч.гр.д., ч.гр.д. №18/2005г. на ВКС, ч.гр.д. № 121/2004г.- ВКС, ч.гр.д. № 185/2006г. ВКС, ч.гр.д. № 456/2006г. ВКС, ч.гр.д. № 476/2000г. на ВКС, и - ч.гр.д. № 199/2008г по описа на ПАС, ч.гр.д. № 147/2007г. ПАС, ч.гр.д. № 456/2006г. ПАС, № 273/2004г. ПАС, № 750/2002г. ПАС, № 746/2000г. ПАС, от датата на образуването му пред РС-Пловдив - **02.05.1996г.**, до окончателното му приключване с Определение на ВКС от **04.06.2012г.**, е **16 години и 1 м.**, при движение на делата **на три инстанции**, с последващи многобройни обжалвания и образуване на отделни производства - 6 пред ПАС и 9 пред ВКС. Делото е спирано 2 пъти за срок от 1 година за издирване на наследници, който следва да се изключи от общия срок.

По отношение на първия критерий - фактическа и правна сложност на случая: Делото представлява фактическа и правна сложност с оглед предмета и характера на спора – разваляне на алеаторен облигационен договор с вещноправно действие, с който е прехвърлено право на собственост, трансформиран в последствие в друг окончателен – покупко-продажба, и искано прогласяване на нищожност на последната сделка, за което се е наложило да бъде проверена истинността на писмени документи. Делото е било допълнително усложнено и с оглед доказване конкретните факти по сделките, и с настъпилата смърт на ищцата, а в последствие и на наследницата ѝ, конституирана като един от процесуалните ѝ правоприменици. Наложило се е издирване и конституиране на множество наследници, довело до спиране хода на процеса на два пъти, събирането на доказателства, разпитването на свидетели, посочени и от двете страни.

Необходимостта от участие на вещи лице, чиито специални знания са били нужни за изясняване на спорния предмет на делото, за което са изготвени няколко различни вида експеризи, подкрепят извода за неговата сравнителна сложност.

Поведението на ищците във въззивното и касационното производство, множеството обжалвания на почти всеки от актовете на съда и заведените многобройни производства пред ПАС и ВКС, допълнително са усложнили и допринесли за общата продължителност на процеса.

Следва обаче да се има предвид наличието на константна, продължителна и непротиворечивата практика на съдилищата по този вид казуси, развита включително с Тълкувателни решения, както и, че съдът е този, който с действията си следва да обезпечи ефективността на процеса и своевременното разглеждане и приключване на делото.

Общата продължителност на срока на процеса в голямата си част е резултат от допуснатото от съда бездействие за санкциониране поведението на ищците.

Въпреки, че за някои заседания поведението на страните е в основата на отлагането на делото, по-голямата част от забавянето е настъпило поради начина, по който е воден процеса пред въззивния съд, пред който делото е било на разглеждане и администриране общо 11 години, от които само пред ПОС – около 7 години. В този период се констатира непоследователност в действията на съда и по събирането на доказателствата, липса на контрол по отношение на относимостта на направените доказателствени искания към предмета на спора, включително и дублиращи се становища на вещи лица.

Във връзка с втория и третия критерий - поведението на заявителите и съда:

1. Констатирани забавяния в срока на производството при първоинстанционното разглеждане на гр.дело № 3275/1996г. по описа на РС-Пловдив, дължащи се на процесуалното поведение на страните и съда:

От изложените факти се установява, че съдебният състав, на който делото е разпределено за разглеждане и решаване, своевременно е администрирал съдебното производство, включително се е произнасял по процесуалните действия на страните в кратки срокове. Заседанията са насрочвани през 2 до 3 месеца, а в някои случаи при отлагане и през 1 месец.

По причини дължащи се на съда - поради нередовно призоваване на ищцата, е отложено първото заседание. Други проблеми от същото естество не са констатирани.

Общият срок на движение на делото на първа инстанция при първоинстанционното разглеждане пред ПРС е **1 година и 6 месеца** – т.е. **забава при произнасянето по същество по вина на съда не е налице**. В периода на разглеждане на делото: от 02.05.1996г. до 19.11.1997г. съдът е провел 4 закрити и 8 съдебни заседания, от които - 4 по същество и 4 отложени.

1.1. Забавяния, дължащи се на поведението на заявителите:

При проверката е констатирано, че само едно отлагане на делото - на 08.05.1997г. поради неявяване на страните, довело до забавянето му с 1 месец, се дължи и на поведението на заявителите.

1.2. Забавяния, дължащи се на поведението на ищцата по делото:

При проверката е констатирано, че поведението на ищцата в съдебното производство пред ПРС основно е било причина за отлагане на делото, което е довело до забавянето му с 8 месеца. Две от заседанията са отложени поради неявяването ѝ, а поради късното внасяне на ДТ, делото е насрочено 5 месеца след внасянето на исковата молба.

1.3. Констатира се обаче забава при администрирането на въззивната жалба до ПОС, което е довело до образуването на делото **година** след подаването на жалбата.

2. Констатирани забавяния при разглеждането на гр.дело № 785/1999г. по описа на ОС-Пловдив, дължащи се на процесуалното поведение на страните и съда в хода на производството по делото:

Движението на делото пред въззивния съд - ПОС, вече като гр.дело № 785/1999г. по описа на ОС-Пловдив, е продължило през периода 05.11.1998г. до 20.04.2011г., или **общо 11 години и 5 месеца**. Проведени са редица закрити и 43 открити заседания, от които голяма част отложени поради поведението на ищците. От срока следва да се извадят около 4 години, поради спиране и за разглеждане пред ПАС и ВКС, така че делото е било разглеждано реално от ПОС в рамките на 7 години.

2.1. Забавяния, дължащи се на поведението на заявителя:

В хода на проверката не бе констатирано забавяне, пряка последица от поведението на заявителя.

2.2. Забавяния, дължащи се на поведението на ищците:

Делото многократно е отлагано основно поради неявяване, или поради поставяне на нови искания за доказателства и експертизи от страна на ищците. Системното обжалване на почти всички актове на съда, независимо дали същите подлежат на такова и без да има правен смисъл от такива действия, е забавило с повече от 3 години хода на процеса.

Постоянните откази от своевременно внасяне на дължимите държавни такси и претенции за освобождаване от тях, са станали причина за забавяне на сроковете във всички инстанции и за натрупване на забава в процеса на администриране на делото. Поради бездействие от тяхна страна, изразяващо се в невнасяне на депозит за съдебни експертизи, назначени от съда по тяхна молба се е наложило съдът да предприеме санкционни мерки и Н. К. да бъде осъден за да заплати разноските.

Тези констатации следва да бъдат взети предвид при преценката за разумната продължителност на срока на делото.

2.3. Забавяния дължащи се на поведението на съда:

В рамките на периода на разглеждане на гр.д. № 785/1999г. по описа на ПОС, IX гр. състав, от образуването на делото на 10.03.1999г., до постановяване на решение на 17.01.2011г., са проведени 43 открити съдебни заседания, като проверката констатира, че Съдът е насрочвал заседанията в кратки интервали и ритмично.

Констатират се забавяния поради проблеми от компетенциите на съда, свързани с редовността на призоваването, при конституиране на нови страни по делото и при събиране на доказателства, част от които вече са били събрани при първоначалното разглеждане на делото. Събирането на доказателства, установяване истинността на твърдения и назначаването на множество експертизи е усложнило прекалено и ненужно процеса и удължило времето за произнасяне.

Непоследователно, в различни съдебни заседания и в много продължителен период, съдът е продължил да приобщава нови доказателства, извън сроковете по ГПК, включително е допуснал наново вече обсъждани и отказани от съда експертизи, което е можело да бъде избегнато, като се укаже на страната какво точно е необходимо за преценката на съда. ПОС многократно е събирал доказателства от страните, които вече са били изискани и приложени при първоначалното разглеждане на делото, което допринася за неговата забава. В материалите по делото липсват данни за предприемане на мерки за отстраняване на тези пропуски с оглед дисциплиниране, включително чрез обръщане на внимание или санкциониране на жалбоподателите.

През 2001г. - 2002г. няколко поредни заседания са отлагани поради нередовно призоваване на страните, което от своя страна е станало причина за забавяния от 11 месеца. Впоследствие този установен организационен пропуск в работата на съда е преодолян.

Друга от основните причини за продължителността на производството пред въззивния съд е, че делото многократно е било препращано за разглеждане между отделните съдебни инстанции. Това донякъде е продиктувано от факта, че жалбоподателите, след конституирането им през 2001г., в целия последвал ход на производството, са обжалвали почти всеки акт на съда. Съдът, обаче, не е предприел мерки срещу шиканирането на процеса, включително и по повод неколнократните възражения на ответната страна.

За забавянето на делото е допринесло и неактивното поведение на съда при използване на дисциплиниращите средства, предоставени от ГПК, тъй като, макар няколко пъти да е отправял предупреждения към жалбоподателите, че ще им бъдат наложени санкции, не им е налагана глоба. Предприемането на мерки от съдебния състав на ПОС, които биха имали дисциплиниращ ефект върху участниците в процеса, биха обезпечили до голяма степен неговата ефективност и своевременното приключване на делото.

Посочените по-горе пропуски комплексно са довели до констатираното при проверката забавяне и до увеличаване на продължителността на процеса като в значителна степен са допринесли за разглеждане и приключване на делото във визирания по-горе период.

3. При производствата пред ПАС и ВКС, съответно проведени през различни периоди от 04.04.2000г. до 04.06.2012г. е налице ритмичност и бързина на производствата. Констатира се обаче едно продължително забавяне по образуваното пред ВКС дело № 1641/2008г., по което **8 месеца не са предприети процесуални действия** за произнасяне до 17.06.2009г.

От изложеното се налага извод, че макар съдебните заседания да са насрочвани в кратки интервали, забавяния в хода на делото са натрупвани общо при първата, въззивната и касационната инстанции.

Министърът на правосъдието е предложил на заявителя споразумение за обезщетение в размер на 9 200 лв.

Х. Заявление с вх. рег. вх. рег. № РС-13-8 от 14.01.2013г., по описа на ИВСС, подадено от Н.Д.Т., в което се твърди, че производство по гр. дело № 2485/2007г., образуваното пред СГС, е приключило с окончателен акт от 01.10.2012 г. по гр.дело № 844/2012г. по описа на ВКС, IV, ГО. Производството общо е продължило необосновано дълго – 5 години, 4 месеца и 12 дни, поради което е нарушено правото му на разглеждане и решаване на делото в разумен срок. Претендира се заплащане на обезщетение в размер на 3 000 лв.

При извършената проверка е установено следното:

1. Общият срок на продължителност на съдебното производство, както е претендирал заявителят, по гр. дело № 2485/2007г. по описа на Софийски градски

съд /СГС/, I-4 с-в, гр. дело № 9227/2009г. по описа на СГС, гр. дело № 1593/2008г. по описа на Софийски апелативен съд /САС/, гр. дело № 1967/2011г. по описа на САС, гр. дело № 991/2009г. по описа на Върховен касационен съд /ВКС/, гр.дело № 884/2012г. по описа на ВКС, е **5 години, 3 месеца и 10 дни** от датата на подаване на исковата молба пред СГС - **20.06.2007г.**, до приключването с определение от **01.10.2012г.** на ВКС. През този период делата са разгледани на три инстанции, с връщане за ново разглеждане и последващо обжалване.

По отношение на първия критерий - фактическа и правна сложност на случая: Съдебното производство е иницирано по искова молба, подадена по реда и при условията на чл. 1 от ЗОДОВ, впоследствие по указания на съда уточнена и променена по чл. 2, ал. 1, т. 1 от ЗОДОВ, срещу ПРБ и СДВР. От предмета на спора и броят на страните не може да бъде направен извод за значителна сложност на делото, което се потвърждава от факта, че съдебните състави на различните инстанции се произнасят след изслушване на страните и разглеждане на доказателствата в две или три заседания.

Във връзка с втория критерий - поведението на заявителя:

По вина на заявителя се констатира забавяне, причинено поради невнасяне на държавна такса за срок от 3 месеца през 2009 г. пред ВКС и 7 месеца в периода ноември 2011 г. до юни 2012г. пред ВКС. Причинени от неговото поведение са усложнения на процеса, дължащи се на недоуточняване на исковата молба, на погрешно посочване на ответната страна, на искани многократно отводи на съдии и неразбирателство с назначените му служебни защитници, които също следва да бъдат взети предвид като допринесли за общата продължителност на делото.

Във връзка с третия критерий - поведението на съда:

Движение пред СГС:

На 20.06.2007г. Н.Д.Т. е предявил субективно съединени иски по чл. 1 от ЗОДОВ против Столична Дирекция на Полицията и СРП, с които претендирал обезщетение от 30 000 лв. за неимуществени вреди, причинени вследствие на „неправомерно“ задържане. На 21.06.2007г. било образувано гр.дело № 2485/2007г. по описа на СГС, I - 4 с-в, с докладчик Й. Моллова, насрочено за 05.12.2007г. - **5 месеца по-късно**. На заседание на 05.12.2007г., поради неправилно посочен от ищеца ответник - СРП вместо Прокуратура на РБългария, делото било отложено за 13.02.2008г. за конституиране на страната. Последвалото заседание също било отложено - 07.05.2008г., за изискване на събраните по дознанието доказателства, на прокурорската преписка и на наказателното частно дело. На проведеното заседание на 07.05.2008г., делото било обявено за решаване. С Решение № 37 от 19.05.2008г. съдът счел иска за подаден на основание чл. 2, т. 2 от ЗОДОВ, приел го за основателен и доказан, и присъдил обезщетение в размер на 8 000 лв. плюс законната лихва.

Общ срок на движение пред СГС – **10 месеца и 29 дни**, за който период били проведени 3 заседания, от които две отложени и едно по същество, в което делото било решено.

Решението на СГС било обжалвано с въззивни жалби от СГП и СДП на 06.06.2008г. и 26.06.2008г. пред Софийски апелативен съд /САС/, с твърдението, че постановеното решение е незаконосъобразно и некореспондиращо с претенцията в исковата молба и предявеното основание по чл. 1 от ЗОДОВ.

Движение пред САС:

По въззивните жалби на 28.07.2008г. било образувано гр.дело № 1593/2008г. по описа на САС, с докладчик съдия Б. Йонова, което с разпореждане от 29.07.2008г. било насрочено **след 4 месеца** - за 27.11.2008г. В това заседание съдът заличил СДП, като ответник, конституирал правоприемника СДВР и допуснал исканите от Н.Д.Т. свидетелски показания. На следващото заседание, на 05.03.2009г. съдът приел свидетелски показания и обявил делото за решаване. С решение от 16.03.2009г. САС, 1 с-в, с докладчик Йонкова, обезсилил решението на СГС като недопустимо и върнал делото за ново разглеждане от друг състав на СГС.

Междувременно на 23.03.2009г. Н.Д.Т. внесъл до САС искане за правна помощ. След представяне на необходимите доказателства, с определение от 01.04.2009г. съдът допуснал предоставяне на правна помощ и САК назначил служебен защитник.

Общ срок на движение пред САС – **8 месеца и 5 дни**, за който период били проведени 2 заседания и делото било решено.

Движение пред ВКС:

Решението на САС било обжалвано пред ВКС с касационна жалба от Н.Д.Т. на 17.04.2009г., която била оставена без движение до внасяне на държавна такса /ДТ/ и доуточняване на претенцията. По негова молба, Н.Д.Т. бил освободен от ДТ и делото препратено на ВКС на 18.06.2009г.

С определение от 17.09.2009г. по гр. дело № 991/2009г. по описа на ВКС, с докладчик Иванова, около 3 месеца след образуването му на 26.06.2009г., съдът не допуснал касационното обжалване.

Общ срок на движение пред ВКС – **около 3 месеца**.

Движение пред СГС при новото разглеждане:

След връщане на делото от ВКС, в СГС, I-7 с-в, на 06.10.2009г. било образувано гр.д. № 9227/2009г. С определение на 16.10.2009г. в з.з., съдия Стойчева дала указания на Н.Д.Т. за уточняване на исковата молба. В отговор на 26.10.2009г. той поискал правна помощ и отвод на съдията, който бил приет същия ден. На 28.10.2009г., съдия Иванова допуснала по искането за правна помощ, която му била предоставена на 11.11.2009г. На 14.12.2009г. адвокатът внесъл молба с отказ от изпълнение на функциите си, поради несъгласие с претенциите на Н.Д.Т. На 18.01.2010г. в з.з., с резолюция на съдията било насрочено открито съдебно заседание за 18.05.2010г. – **5 месеца по-късно**. На проведеното на 18.05.2010г. заседание, той отново поискал предоставяне на правна помощ, което било удовлетворено. Делото било насрочено от съдия Ташева за 01.02.2011г. - **8 месеца по-късно**. Н.Д.Т. подал молба и делото било пренасрочено за 16.11.2010г., което

съкратило производството с един месец. На проведеното заседание, с докладчик съдия Неделчева, съдът дал ход на делото и го обявил за решаване. С определение от з.з. на 14.12.2010г., съдът отменил предходното си определение с цел да определи размера на търсеното обезщетение отделно за всеки от двамата ответника, вкл. лихви, и указал на Н.Д.Т. 7 дневен срок за уточнение. Делото било насрочено за 08.02.2011г., когато било обявено за решаване. С Решение № 1484 от 16.03.2011г. СГС отхвърлил исквете на Н.Д.Т., предявени по чл. 2, ал. 1, т. 1 от ЗОДОВ срещу ПРБ и СДВР.

Общ срок на движение пред СГС – **1 година и 5 месеца**, за които били проведени 3 заседания, насрочвани през големи интервали от време до 8 месеца.

Движение пред САС:

По въззивна жалба на Н.Д.Т. от 13.04.2011г. срещу решението на СГС, на 07.06.2011г. пред САС било образувано гр.дело № 1967/2011г. След като съдебният състав се отвел на 08.06.2011г. и след ново разпределение на 09.06.2011г., делото било насрочено за 17.10.2011г.- **след 4 месеца**, когато на проведеното единствено заседание било обявено за решаване. С Решение от 24.10.2011г. с докладчик Св. Михайлов, САС, 7 състав, потвърдил решението на СГС.

Общ срок на движение до произнасяне на решението на САС – **6 месеца**.

С молба от 29.11.2011г. Н.Д.Т. поискал поправка на протокола от с.з. на САС на 17.10.2011г. по гр.дело № 1967/2011г. и отвод на целия съдебен състав. На 14.12.2011г. били изпратени преписи на страните за възражение. Заседание по делото било насрочено за 21.05.2012г. – **след 6 месеца**. На 20.12.2011г. Н.Д.Т. внесъл отново молба за поправка и на 21.12.2011г. в з.з. молбата била оставена без уважение. На 02.02.2012г. Н.Д.Т. внесъл нова жалба с искане за поправка и отвод, допълнена с молба от 04.04.2011г. за отвод персонално на съдия Михайлов. Последната молба била отхвърлена в з.з., с определение от 10.04.2012г. На 18.04.2012г. Н.Д.Т. внесъл още една жалба с искане за отвод, което било отхвърлено в з.з. с определение от 26.04.2012г. С протоколно определение от о.с.з. на 21.05.2012г., с докладчик съдия Михайлов, било оставено без уважение и искането за допълване на протокола. Производството **продължило 6 месеца**.

На 25.10.2012г. Н.Д.Т. подал молба за поправка на очевидна фактическа грешка в решението по гр.дело № 1967/2011г. С резолюция от 07.11.2012г. върху молбата, било насрочено открито съдебно заседание за 10.12.2012г., когато били изслушани страните. С Решение № 1998 от 13.12.2012г., САС, с докладчик съдия Никова, оставил без уважение молбата за поправка на очевидна фактическа грешка. Производството **продължило 1 месец и 17 дни**.

Общ срок на движение пред САС – **1 година, 1м. и 17 дни**.

Движение пред ВКС:

Н.Д.Т. подал касационна жалба срещу решенията на САС и СГС по горните дела на 27.11.2011г., но не внесъл държавна такса и делото било препратено на ВКС едва след внесената през месец юни 2012г. молба за освобождаване от ДТ.

Забавата в този период от 7 месеца се дължи изцяло на поведението на заявителя.

На 18.07.2012г. пред ВКС било образувано гр. дело № 884 с докладчик съдия Илиев. С необжалваемо определение от 01.10.2012г. ВКС не допуснал касационно обжалване.

Общ срок на движение пред ВКС – **2 месеца и 12 дни.**

Движение пред ВКС:

На 20.12.2012г. Н.Д.Т. подал касационна жалба пред ВКС срещу решението на САС по гр. д. № 1967/2011г. и решение на СГС по гр. д. № 9227/2009г. за поправка на ОФГ. На 16.01.2013г. било образувано гр.дело № 59 по описа на ВКС, но на 10.01.2013г. Н.Д.Т. внесъл молба за оттегляне на жалбата. На 17.01.2013г подал друга жалба. С определение от 18.01.2013г. ВКС, IV г.о. прекратил производството по гр. дело № 59/2013г., поради оттегляне на жалбата.

Движението на гр.дело № 59/2013г. по описа на ВКС не е включено в претенцията на заявителя, очевидно поради оттегляне на касационната жалба, поради което и не следва да бъде преценявано в рамките на общия срок.

Констатира се забавянния поради проблеми от компетенциите на съда, свързани с насрочване на заседанията през продължителни периоди, най-вече при СГС – до 8 месеца. Още на първа инстанция по администриране на исковата молба съдът не е проявил достатъчна ефективност при събиране на доказателства и при конституиране на страните по делото, чието изясняване е трябвало да стане още преди или на първото заседание. Доказателствата, част от които вече са били събрани при първоначалното разглеждане на делото, продължават да се събират и в последствие. Съдът при повторното разглеждане на делото не е бил достатъчно прецизен и не е изпълнил точно указанията на въззивната инстанция, което е наложило сам да отмени предходното си определение, с цел да определи размера на търсеното обезщетение. Това действие допълнително е довело до забавяне на общия срок с 4 месеца.

XI. Заявление с вх. рег. № **РС-13-18/28.01.2013г.**, по описа на ИВСС, подадено от М.Х.С., в което се твърди, че при разглеждане на гр.д. № 1309/2010г. на ВКС, първо гражданско отделение, е нарушено правото ѝ на разглеждане и решаване на делото в разумен срок. Твърди се, че предвид на прекомерната продължителност на производството, възлизащо на **11 години и 10 месеца**, заявителя е пострадала от действията/бездействията на органите на съдебната власт, поради което претендира парично обезщетение в размер на 10 000 лева.

При извършената проверка е установено следното:

1. Производството по делото е започнало на дата **05.07.2000г.** и е приключило на **26.07.2012г.**, като същото е продължило **12 години и 21 дни.**

1.1.Производство пред РС-Пловдив е започнало на 05.07.2000г., като на 04.03.2003г. делото е изпратено на ОС-Пловдив. Същото е продължило около **2 години и 8 месеца.**

1.2. Производство пред ОС-Пловдив е започнало на 04.03.2003г., като на 05.12.2005г. делото е изпратено на Върховен касационен съд. Продължителността на същото е около **2 години и 9 месеца.**

1.3.Производство пред ВКС е образувано на 08.12.2005г. и е приключило с Решение № 331/17.07.2007г., постановено по гр.д. № 3061/2005г. Делото пред касационната инстанция е продължило около **1 година и 7 месеца**.

1.4. Повторно разглеждане на делото от ОС-Пловдив е започнало на 23.07.2007г., като е приключило на 07.10.2010г., когато делото е изпратено по компетентност на ВКС. Повторното разглеждане на делото пред ПОС е продължило приблизително **3 години и 3 месеца**.

1.5.Повторно разглеждане на делото от ВКС е започнало на 19.10.2010г. и е приключило с Решение №373/11 от 26.07.2012г., постановено по гр.д.№ 1309/2010г. Повторното разглеждане на делото пред касационната инстанция е продължило около **1 година и 9 месеца**.

По отношение на първия критерий - фактическа и правна сложност на случая: Спорът представлява определена фактическа и правна сложност.

Във връзка с втория критерий - поведението на заявителя:

При разглеждане на делото от трите съдебни инстанции не са констатирани действия от страна на заявителя и неговия процесуален представител, които да са довели до необосновано забавяне на производството.

Във връзка с третия критерий - поведението на съда:

Пред вид направените констатации по хронологията на проведеното съдебно производство, налице са периоди на забавяне на същото на всяка една съдебна инстанция.

Продължителността на съдебното производство пред първата съдебна инстанция РС-Пловдив е **2 години и 8 месеца**, като са проведени 17 редовни съдебни заседания. Въпреки, че производството пред тази инстанция е продължило по-малко от три години и че съдебните заседания са отлагани през кратък период от време /между 2-3 месеца/, в конкретният случай е налице известна забава по движение на делото. Налице е недобро администриране на съдопроизводствения процес, като по време на него са допуснати и процесуални нарушения от страна на съдебния състав. За недоброто администриране на съдебния процес свидетелствуват двукратното отлагане на делото по молби по чл. 107, ал. 2 ГПК /представен болничен лист от представляващия ищцовото дружество, въпреки наличие на упълномощен процесуален представител/, двукратното отлагане на делото поради невнесен депозит за вещо лице от страна на ищцовата страна и двукратно отлагане на делото поради неизготвена в срок експертиза от вещите лица, съответно неявяване на вещо лице от състава на тройната експертиза. Недобро администриране на съдебния процес са и множеството отлагания на делото поради направени доказателствени искания на страните за събиране и представяне на доказателства, които са уважени от съдебния състав без мотиви за относимостта им към спора. Действие допринесло за забава на разглеждане на делото е спирането на производството на основание чл. 182, ал. 1, б."д" ГПК /отм./ от страна на първоинстанционния съдебен състав. Това действие е констатирано като незаконосъобразно от страна на въззивната инстанция, като съответно постановеното съдебно определение е отменено и делото е върнато за извършване на по-нататъшни процесуални действия. **С оглед на общата продължителност на**

производството пред тази съдебна инстанция забавата по движението на делото е не-повече от 6 месеца.

Най-значителното забавяне на производството е при първоначалното разглеждане на спора от въззивната инстанция ОС-Пловдив. Продължителността на производството е била **около 2 г. и 9 месеца**, като са проведени 12 редовни съдебни заседания. Съдебните заседания са насрочвани през малки интервали от време /2-3 месеца/, но са отлагани многократно поради различни доказателствени искания на страните, без мотиви от страна на съда за относимостта им към спора. Няколко съдебни заседания са отлагани за прилагане като доказателства на граждански дела, административни преписки от Поземлена комисия Пловдив и нотариална преписка, както и за разпит на поискани от страните свидетели. Същественото в случая са направените констатации на ВКС относно проведеното съдебно дирене и приложението на закона от страна на въззивния съд. ВКС с Решение № 331/17.07.2007г. по гр.д. № 3061/2005г. е отменил Решение № 1117/31.05.2005г. на РС-Пловдив, постановено по гр.д.№ 633/2003г. и е върнал делото за разглеждане от друг състав на същия съд. Като мотиви за отмяна на обжалваното решение са посочени, че в тази съдебна инстанция са допуснати нарушения на съдопроизводствените правила и неправилно прилагане на материалния закон. Горното е довело до **удължаване на производството с повече от две години и половина** и до повторно разглеждане на делото пред тази инстанция.

При първоначалното разглеждане на делото от ВКС съдебното производство е продължило **1 година и 7 месеца**. В тази съдебна инстанция се констатира забавено администриране на съдопроизводствения процес от страна на касационната инстанция - от датата на образуването на делото, до датата на провеждане на открито съдебно заседание са **изминали 15 месеца**.

При повторното разглеждане на делото пред ОС-Пловдив съдебното производство е продължило **около 3 години и 3 месеца**, като са проведени 15 редовни съдебни заседания. Подобно на първоначалното разглеждане на делото пред Окръжния съд, делото е насрочвано през кратки периоди от време, които са около 2-3 месеца. Делото е било многократно отлагано поради допуснатото от съда безкритично събиране на множество доказателства, без мотиви за относимостта им към спора. Назначавани са множество съдебни експертизи със значителна сложност, поставяни са допълнителни задачи на същите и са назначавани тройни такива. Отделно от това налице са няколко отлагания да делото поради неизготвяне в срок на заключенията на експертите и за разпит на поискани от страните свидетели. Действително както се отбеляза по-горе, налице е значителна и правна сложност на спора, като са събрани и приети голям обем от доказателства. Период от 3 години и 3 месеца сам по себе си е значителен за продължителност на производството пред въззивна инстанция, като следва да се отбележи и че първоначалното разглеждане на делото от въззивния съд е било 2 г. и 9 месеца. По този начин се е стигнало до **двукратно въззивно производство, общата продължителност на която е близо 6 години**.

Повторното разглеждане на делото пред ВКС е продължило **1 година и 9 месеца**. Подобно на първоначалното разглеждане на делото от касационната инстанция, налице е забавено администриране на процеса, тъй като са изминали 9 месеца от периода на образуване на делото до насрочването му в закрито съдебно заседание за произнасяне по допустимостта на жалбата. Налице е забава на съдебния състав и при постановяване на касационното решение, тъй като на 17.10.2011г. в открито с.з. е даден ход по същество и делото е обявено за решаване, като решението на съда е постановено на дата 26.07.2012г. Чл. 235, ал. 5 ГПК сочи, че съдът обявява решението си с мотивите най-късно в едномесечен срок след заседанието, в което е завършено гледането на делото. Посоченият срок е инструктивен, като наложената практика е при фактическа и правна сложност на правния спор, какъвто е настоящия, съдът да постанови решението си в тримесечен срок от последното по делото заседание. Ноторно известно е обстоятелството за натовареността на касационната инстанция, но съгласно практиката на ЕСПЧ държавата следва да организира съдебната система по начин, който може да осигури разглеждане на делото в разумен срок.

Вземайки предвид всичко изложено по-горе и възприетите критерии в съдебната практика на ЕСПЧ, чрез които се преценя разумността на продължителността на делото налице е общ период на **забава от около 6 години и 9 месеца**, за който отговорност носят съдебните инстанции разглеждали спора.

XII. Заявление с вх. рег. № РС-12-73 от 07.12.2012г., по описа на ИВСС, подадено от А.Д.М., в което се твърди, че производството по гр. дело № 1898/2005г., по описа на СГС, I-9 с-в, заведено по предявен от него иск с правно основание чл. 55, ал. 1 от ЗЗД за връщане на недължимо преведени от него парични средства в размер на 25 516.59 евро през 2001 г., на физическо лице, е приключило с окончателен акт – Определение № 811 на ВКС, влязъл в сила на 07.06.2012 г. Делото не се отличавало с фактическа и правна сложност. Производството общо е продължило необосновано дълго, **почти 7 години**, като причина за това са били действия и бездействия на съдебните състави при първоначално разглеждане на делото пред СГС и САС, поради което е нарушено правото му на разглеждане и решаване на делото в разумен срок. Претендира се заплащане на обезщетение в размер на 10 000 лв.

При извършената проверка е установено следното:

1. Общият срок на продължителност на съдебното производство по гр. дело № 1898/2005г. по описа на СГС, с начален момент **16.06.2005г.** и в.гр.д. № 890/2010г. по описа за 2010г. на САС до окончателното му приключване с Определение № 811/07.06.2012г. на ВКС по гр.д. № 1749 по описа на ВКС, III г.о., е **6 години, 10 месеца и 23 дни**, при движение на делата на три инстанции, с последващо връщане за ново разглеждане.

1.1. Общ срок на движение пред СГС за периода от 16.06.2005г. до 21.05.2009г. – **4 години**. Делото не представлява особена фактическа и правна сложност, като съществува и константна съдебна практика. Съдът провел 8 заседания, от които отложил 4 поради нередовно призоваване на ответника и 1 по негова молба. Заседанията са насрочвани на прекалено и необосновано големи

интервали от 7 и 10 месеца, а за констатираните проблеми с призоваването не са предприети ефективни мерки от съда.

1.2. При производствата, съответно проведени в периода от 24.04.2009 г. до 07.06.2012 г., пред САС, при касационното обжалване пред ВКС, при връщането на делото за ново разглеждане от САС и в следствие отново обжалването му пред ВКС, е налице ритмичност и бързина на съдопроизводствените действия, като не се констатират забавяния по вина на съда.

По отношение на първия критерий - фактическа и правна сложност на случая: Делото не представлява особена фактическа и правна сложност.

Във връзка с втория критерий - поведението на заявителя:

При проверката не е констатирано забавяне, дължащо се на поведението на заявителя.

Забавяния, дължащи се на поведението на ответника по делото:

При проверката е констатирано, че поведението на ответника в съдебното производство пред СГС е станало причина за отлагане на делото, като 2 заседания са отложени по негова молба, а за други 2 от останалите 4 заседания от периода 2006 г. –2007г., видно от призовките по делото, независимо от положените усилия, не е открит на посочения адрес.

Във връзка с третия критерий - поведението на съда:

Общият срок на движение пред СГС за периода от 16.06.2005г. до 21.05.2009г. е **4 години**, за който период са проведени 8 заседания, от които само три по същество, с даден ход на процеса.

Забава в общата продължителност на срока на движение на делото основно се констатира пред първоинстанционния съд, което в голямата си част е резултат от допуснатото от съда отлагане на заседания поради нередовно призоваване на ответника. Проблемът с призоваването, макар съдът да е изразил два пъти намерение да търси отговорност на служители от Бюро „Призовки”, не е бил решен за период от 1 г. и 2 месеца, през който са отложени всички заседания.

Честите смени на съдебния състав и практиката да се насрочват заседания през големи периоди от 7 и 10 месеца, също значително са увеличили времето за разглеждане на делото, за решаването на което са били достатъчни проведените ефективно 3 съдебни заседания.

Министърът на правосъдието е предложил на заявителя споразумение за обезщетение в размер на 1 000 лв.

ХІІІ. Заявление с вх. рег. РС-13-1/04.01.2013г., по описа на ИВСС, подадено от В.М.К., в което се правят оплаквания, че при разглеждане на гр.д.№ 1932/2004г. на РС-Варна, тридесет и трети състав, е нарушено правото му на разглеждане и решаване на делото в разумен срок, тъй като последното е **продължило 8 години**. Заявителят претендира, че има право да му бъде изплатено обезщетение в размер на 10 000 лева.

При извършената проверка е установено следното:

1. Производството по делото е започнало на дата **11.10.2004г.** и е приключило на **14.05.2012г.**, като същото е продължило **7 години, 7 месеца и 1 ден.**

Според проверяващия състав на ИВСС, общият период на производството по чл. 60г, ал. 2, т. 5, предложение първо от ЗСВ е **2 години 11 месеца и 25 дни.** В него не следва да се включва периода 29.04.2005г. - 07.12.2009г., през който производството е спряно на основание чл. 182, ал. 1, б."г" ГПК/отм./, до влизане в сила на решението по гр.д. № 891/2005г. на РС-Варна, още повече, че последното е иницирано от заявителя. За общата продължителност на гр.д.№ 1932/2004г. на РС-Варна от 7 години, 7 месеца и 1 ден е допринесло обстоятелството, че са налице две самостоятелни съдебни производства/производство по съдебна делба и производство за определяне на по-голям дял/, като делбеното е особено исково, протичащо в две фази. На практика налице са три самостоятелни съдебни дела, като за общата продължителност на процесното дело **най-голямо забавяне е оказало преюдициалното производство по гр.д. № 891/2005г. на РС-Варна.** Последното е довело до забавяне на приключване на спора по гр.д. № 1932/2004г. на РС-Варна с около четири години и половина и то не следва да се взема предвид. Доколкото производството по гр.д.№ 1932/2004г. на РС-Варна е самостоятелно исково, по неговата продължителност няма подадено заявление за нарушено право на разглеждане и решаване на делото в разумен срок, и същото /в това число неговата продължителност/ не е предмет на настоящето разглеждане и не следва да се обсъжда.

По отношение на първия критерий - фактическа и правна сложност на случая:

Делото е с известна фактическа и правна сложност, направени са редица относими към правния спор доказателствени искания от страна на съделителите, които са допуснати от съда. Вземайки предвид горното, фактическата и правна сложност на съдебния спор, доказателствените искания на страните, представените по делото доказателства и изслушаните свидетели и съдебно-техническа експертиза, проверяващият екип на ИВСС счита, че не е налице период на забавяне на продължителността на производството пред първата съдебна инстанция по допускане на съдебната делба.

Във връзка с третия критерий - поведението на съда:

При определяне налице ли е период на забавяне на продължителността на производството по гр.д. № 1932/2004г. на РС-Варна, следва да се вземе пред вид обстоятелството, че същото е делбено производство по чл. 341- чл. 355 от ГПК. Съдебната делба представлява особено исково производство, образувано по искане на един, или повече съсобственици срещу останалите участници в съсобствеността и се развива в две фази. Първата фаза е по нейното допускане, като в решението си съда се произнася изрично между кои лица и за кои движими и недвижими вещи ще се извърши, съответно каква е частта на всеки съделител. Във втората фаза се извършва реалното и окончателно разделяне на движимите и недвижими вещи допуснати до делба, съответно възлагането на имоти на един от съделителите и изравняването с пари за другите, съответно с изнасяне на публична продан на неподеляем имот.

В настоящия случай производството се е развивало между двама съделители, като предмет на делбата са били два недвижими имота и движими вещи включени в списък от 24 точки. Производството пред първата инстанция е продължило от 11.10.2004г. до дата 02.05.2011г., когато е влязло в сила Решение № 3/25.02.2011г. Същото е с продължителност 1 година 11 месеца и 25 дни, като в този срок не следва да се включва периода 29.04.2005г.- 07.12.2009г., през който производството е спряно на основание чл.182, ал.1, б."г" ГПК/отм./

Делото в първата фаза на делбата е било насрочвано от състава на съда в нормалните за това срокове в общо седем открити съдебни заседания на дати 17.12.2004г., 29.04.2005г., 19.02.2010г., 21.05.2010г., 15.10.2010г., 26.11.2010г. и 25.02.2011г. На практика първото по делото заседание се е провело на дата 21.05.2010г., когато са приети приложените с исковата молба писмени доказателства и съдът се е произнесъл по доказателствените искания на страните. За периода 17.12.2004г. - 02.03.2005г. делото е било спряно по взаимно съгласие на страните, а за периода 29.04.2005г.- 08.12.2009г. е спряно на основание чл. 182, ал. 1, б. "г" ГПК /отм./.

Не е налице период на забавяне на продължителността на производството и по втората фаза на делбата - тази по извършването. Същото е започнало на дата 02.05.2011г. и е приключило на 14.05.2012г., когато е влязло в сила Решение № 2/12.04.2012г. Същото е с продължителност 1 година и 12 дни, като за този период са проведени общо три открити съдебни заседания на дати 16.09.2011г., 25.11.2011г., и 23.03.2012г. Делото във втората фаза на делбата е насрочвано от състава на съда в нормалните за това срокове, като за периода 25.11.2011г. - 19.12.2011г. е било спряно по взаимно съгласие на страните.

Вземайки предвид горното, фактическата и правна сложност на втората фаза на делбата, доказателствените искания на страните, представените по делото доказателства, изслушаните две съдебно-технически експертизи и тройна съдебно-техническа експертиза, проверяващия екип на ИВСС счита, че не е налице период на забавяне на продължителността на производството във втората съдебна фаза по извършване на съдебната делба.

Тъй като в общия период на делбеното производство не е констатирано забавяне на продължителността му, следва да бъде направен извод и че не е налице период на забавяне, за което отговорност носи компетентния орган, съответно не е налице период на забавяне, което се дължи на действия, или бездействия на заявителя, или на неговия процесуален представител.

Министърът на правосъдието е предложил на заявителя споразумение за обезщетение в размер на 1 500 лв.

XIV. Заявление с вх. рег. № РС-12-66 от 30.11.2012г., по описа на ИВСС, подадено от А.С.П., в което се правят оплаквания, че е нарушено правото ѝ на разглеждане и решаване на делото в разумен срок, поради прекомерната продължителност на съдебното производство, възлизаща на **седем години, два месеца и 15 дни**. Заявителката е частен търговец по НЧХД № 1082/2005г. по описа на СРС, НК, 95

състав, приключило с присъда, влязла в сила на 15.06.2012г. В тази насока посочва, че делото е отлагано многократно от съда, който е дал възможност на подсъдимите да пречат на разглеждането и решаването му в разумен срок. Претенцията на заявителката е за парично обезщетение в размер от 10 000 лв.

При извършената проверка е установено следното:

1. Периодът от време, който следва да се вземе предвид при преценка разумността на срока на разглеждане и решаване на делото, което в случая се е развило пред две съдебни инстанции, започва да тече от датата на образуване на наказателното дело (01.02.2005г.) и завършва на датата на постановяването на решение от въззивната инстанция и влизане на присъдата в сила (15.06.2012г.), включително.

2. Общата продължителност на наказателното производство възлиза на **7 години, 4 месеца и 15 дни.**

2.1. Съдебното производство пред първата инстанция е продължило **7 години и 7 дни**, от датата на образуването на НЧХД (01.02.2005 г.) до датата на постановяване на присъдата (08.02.2012 г.). В рамките на този срок е проведено и съдебното производство пред въззивния съд по жалба на частния тъжител срещу прекратяването на делото - продължило **3 месеца и 20 дни** - от датата на образуване на ЧНД (24.01.2008г.) до постановяването на решение (14.05.2008г.).

2.2. Съдебното производство пред въззивната инстанция по жалбите срещу постановената присъда е продължило **1 месец и 18 дни** - от датата на образуване на въззивното ЧНД (27.04.2012г.) до датата на постановяване на решение (15.06.2012г.).

По отношение на първия критерий - фактическа и правна сложност на случая:

Предмет на делото са престъпления, които не се отличават с особена сложност от фактическа и правна страна, както и от гледна точка на доказването им. В конкретния случай за изясняване на фактическата страна по делото са разпитани само трима свидетели на страните. Назначена е била една СМЕ по писмени данни, която е изготвена от едно вещо лице. По съгласие на страните заключението е прието без разпит на вещото лице. Гражданските иски не са приети за съвместно разглеждане от новия състав на съда, поради което не са събирани доказателства в тази насока. При тези обстоятелства и нормално развитие на производството делото би могло да бъде разгледано и решено от районния съд в рамките на три-четири заседания. В разглеждания случай съдът е провел **двадесет и две заседания**, от които **ход на делото е даден само на 7 заседания** (две от първоначалния състав на съда и пет от новия съдебен състав).

Данните по делото показват, че усложненията в хода на производството са свързани главно с трудности при призоваването на двамата подсъдими, с невявяването им по различни причини, с многократната замяна на упълномощените и назначени защитници. (по делото са били упълномощени от страните или служебно назначени от съда общо 13 адвоката). В края на шестата година от началото на процеса (2011г.) производството се е забавило и поради необходимостта от назначаване на съдебно психиатрична експертиза на подсъдимата.

Във връзка с втория критерий - поведението на заявителя:

Общото забавяне на производството, за което според проверяващия състав на ИВСС заявителят е допринесъл, възлиза на поне 1 година и 7 месеца (два пъти делото е отложено във връзка с искането на частния тъжител за назначаване на друг служебен защитник, което е забавило производството с 4 месеца и 22 дни; две съдебни заседания са отложени, поради неосигуряване от страна на частната тъжителка на допуснати при довеждане свидетели, което е причинило забавяне най-малко със 7 месеца и 28 дни. За забавяне на производството е допринесло и прекратяването на съдебното производство, поради неявяването на заявителя, без да е уведомял съда за наличието на уважителни причини, което е забавило делото най-малко със 7 месеца, считано от датата на прекратяване на делото 15.10.2008г. до датата на постановяването на съдебното решение, с което прекратяването на делото е отменено.

С оглед на третия критерий - поведението на компетентните органи:

Поведението на съда.

От самото начало на делото СРС е бил длъжен да съобрази факта, че едно от престъпленията, предмет на делото има кратка (три годишна) абсолютна погасителна давност, изтичаща на 26.12.2007 г. Това е изисквало от съда да организира и води производството по начин, който да осигури възможно най-бързо разглеждане на делото с оглед евентуалното му разглеждане и решаване и от по-горните съдебни инстанции преди изтичане на давностния срок. Особени усилия в тази насока съдът е следвало да положи след наложилата се смяна на съдебния състав в края на първата година от образуване на производството.

Съгласно разпоредбата на чл. 252 от НПК от 2005г., в сила от 29.04.2006г., съдът следва да насрочи първото заседание по делото не по късно от два месеца от постъпването му в съда, а съгласно чл. 271, ал. 10 от НПК при отлагане на делото съдът е длъжен да насрочи следващото съдебно заседание в разумен срок, но не по-късно от 3 месеца. Трябва обаче да се има предвид, че ЕСПЧ обръща внимание, че според конкретните обстоятелства по делото, в едни случаи действията на съда могат да не отговарят на изискването за разумен срок, въпреки, че са извършени в рамките на предвидените от закона срокове, а в други – те да съответстват на това изискване, независимо от това, че съдът не е спазил процесуалните срокове.

Необходимо да се има предвид, че по дела от частен характер възможностите на съда при недобросъвестно процесуално поведение на подсъдимите са ограничени, доколкото само спрямо подсъдимите по дела от общ характер могат да се вземат мерки за неотклонение. Освен това в наказателния процес, за разлика от гражданския процес, не може да се откаже събирането на доказателства само на основание, че искането не е направено в определен срок (чл. 107 НПК). Съдът няма право да отмени сам определеното си за прекратяване на съдебното производство, когато намери, че жалбата е основателна.

При положение, че съдът е бил затруднен при призоваването на двамата подсъдими, които не са били намирани на единствения регистриран адрес, от честата замяна на защитниците и поверениците от страна както на подсъдимите, така и на частния тъжител, от исканията за назначаване на безплатна правна помощ

и от други пречки за движението на производството, той е следвало да положи особени усилия с цел ускоряване на производството. Обстоятелствата са изисквали от съда да не допуска отлагането на делото за продължителни периоди от време и да насрочва съдебните заседания в кратки срокове, което би увеличило вероятността и за редовно призоваване на подсъдимите. Наред с това данните по делото сочат, че съдът е имал основания да приложи разпоредбата на чл. 269, ал. 3, т. 1 от НПК, съгласно която делото може да бъде разгледано в отсъствието на подсъдимия, ако същият не е намерен на посочения от него адрес, или е променил същия без да уведоми съответния орган.

По-голямата част от забавянията по делото се дължат на неоправдано дългите срокове, в които съдът е насрочвал съдебни заседания при отлагане на делото. Ако съдът беше отлагал разглеждането на делото за не повече от месец-месец и половина (в случая такъв срок би бил разумен, предвид ниската степен на сложност на делото), това несъмнено би осигурило по-бързо приключване на производството.

Забави, свързани с насрочване на съдебни заседания:

Вместо да се произнесе в срок от един-два месеца след постъпване на делото на 01.02.2005г., съдията докладчик се е произнесъл с разпореждане за насрочване на първото с.з. по делото едва на 10.06.2005г., с повече от поне два месеца необосновано закъснение.

След отмяна на определението за прекратяване на производството и връщането на делото за продължаване разглеждането на делото, районният съд е насрочил съдебно заседание в срок от близо пет месеца.

Забави, свързани с отлагане на делото:

По време на гледането на делото СРС е провел общо 22 с.з. През 2005г. са насрочени и проведени 2 с.з., на които не е даден ход на делото, през 2006г. – 3 с.з., на които не е даден ход на делото, през 2007г. – 3 с.з., без даден ход на делото, през 2008г. – 1 с.з., през 2009г. – 4 с.з., от които само на едно е даден ход на делото, през 2010г. – 4 с.з., на едно от които е даден ход на делото, през 2011г. – са насрочени 3 с.з., на две от които е даден ход и през м. януари и февруари 2012г. – са проведени 2 с.з., на едно от които е даден ход и е постановена присъда на 8.02.2012г.

При отлагане на делото съдът е насрочил само шест с.з. в срок до 3 месеца; 7 заседания е отложил в срок от 3 месеца до 5 месеца; 3 заседания са отложени в срок над 5 месеца, и едно - в срок повече от 6 месеца.

Не се констатира забавяне при разглеждане на делото от СГС. Това съдебно производство е приключило само за 1 месец и 18 дни.

Няма данни за изпълнение на задължения, свързани с връчване на книжа по делото, както от страна на служителите от Бюро призовки, така и от страна на полицията и съдебната охрана, които да са довели до забавяне на производството. Своевременно, в кратък срок са получавани и отговорите на поисканата информация (от МП, МВР и др.).

XV. Заявление с вх. рег. № РС-12-70-12 от 30.11.2012 г. и заявление с вх. рег. № РС-12-69-12 от 30.11.2012 г., по описа на ИВСС, подадени от Д.Б.В. и М.Д.В., в

които се правят оплаквания, че са нарушени правата им на разглеждане и решаване на делото в разумен срок, поради прекомерната продължителност на наказателното производство, възлизащо на **5 години и 6 месеца**. Двамата заявителя са родители на 18 годишен син, загинал в тежко ПТП и в процеса са упражнявали правата си на пострадали и частни обвинители. В тази връзка твърдят, че органите на досъдебното производство носят изцяло отговорност за нарушението. Предявените искания за обезщетение са в размер на по 10 000 лева.

При извършената проверка е установено следното:

1. Периодът от време, който следва да се вземе предвид при преценяване на разумността на срока на разглеждане и решаване на делото, в случая започва да тече от датата на образуване на досъдебното производство (**17.05.2007г.**) и завършва на датата на постановяване на решение от касационния съд (**16.10.2012г.**).

2. Общата продължителност на наказателното производство възлиза на **5 години и 5 месеца**.

2.1. През разглеждания период от време делото е преминало няколко пъти през фазата на досъдебното и съдебно производство. След първоначалното завършване на разследването по досъдебното производство (ДП № 745/07г. по описа на РПУ-Враца), което е **продължило около 2 години**, делото е внасяно три пъти в съда с обвинителен акт на прокуратурата. Като цяло на фаза досъдебно производство разследващите органи са извършвали процесуално-следствени действия **в продължение на около 3 години и 9. м.**, считано от датата на образуване на производството (17.05.2007г.) до датата на изпращане на делото на прокурора за последен път (01.02.2011г.) след връщането на делото два пъти от съда и един път от прокурора.

2.2 Първото разглеждане на делото от съда е преминало през две съдебни инстанции, като въззивният съд е отменил присъдата, постановена на първата инстанция и е върнал делото на прокуратурата за отстраняване на допуснати съществени процесуални нарушения в досъдебното производство.

Общо разглеждането на делото от двете съдебни инстанции е продължило почти 10 м.

2.3. Образуваното съдебно производство по внесения втори обвинителен акт е прекратено от съдията-докладчик с разпореждане и делото е върнато на прокурора за отстраняване на допуснати процесуални нарушения във фазата на досъдебното производство. Това съдебно производство е продължило 4 дни.

2.4. Съдебното производство по внесения трети обвинителен акт на прокуратурата е разгледано от три инстанции. Това съдебно производство като цяло е продължило **2 години и 1 м.**, считано от датата на образуване на първоинстанционното съдебно производство до датата, на която е постановено решението на касационната съдебна инстанция (включващо НОХД 459/10г. на ОС-Враца, ВНОХД 958/11г. на САП и НД 970/12г. на ВКС).

Съдебното производство по този обвинителен акт е продължило пред първоинстанционния съд 1 година, 4 месеца и 4 дни, пред въззивния съд – 5 месеца и 12 дни и пред касационния съд - 3 месеца и 24 дни.

По отношение на първия критерий - фактическа и правна сложност на случая: Делото се отличава с относително висока степен на сложност от гледна точка на фактическата и правната страна на престъплението, извършено от две лица и с двама пострадали. В конкретния случай за изясняване на фактическата страна по делото са разпитани над 11 свидетели и 11 вещи лица. Назначени са много на брой различни по вид експертизи, част от които извършени извън съдебния район и изискващи съдействието на единия от подсъдимите, който известен период от време не е бил в състояние пълноценно да участва в досъдебното производство.

Във връзка с втория критерий - поведението на заявителите: Проверяващият състав на ИВСС не смята, че заявителите и техният процесуален представител са отговорни по какъвто и да е начин за неразумната продължителност на делото. Трябва да се подчертае обаче фактът, че в случая *интересът на заявителите* (които дори не са се конституирали в процеса като граждански ищци) от *по-бързото гледане* и решаване на делото е значителен.

С оглед на третия критерий - поведението на компетентните органи:

Поведението на разследващите органи:

Данните по делото показват, че усложненията в хода на производството, които са довели до значително забавяне са свързани главно с трудности при намирането и призоваването на един от обвиняемите по време на досъдебното производство, за да бъде привлечен в качеството му на обвиняем и да се извършат назначените експертизи. Наред с това обстоятелство, прекомерната продължителност на досъдебното производство и на делото като цяло се дължи и на множеството пропуски и грешки от страна на разследващите органи и наблюдаващия прокурор Веселин Вътв. В това отношение разследващите органи са допуснали пропуски при осигуряване на призоваването на единия от обвиняемите. Многобройните предявени на двамата подследствени постановления за привличането им като обвиняеми (с неточни, непълни или погрешни правни квалификации на извършените от тях престъпления), както и разделянето на производството, са довели до връщането на делото два пъти от съда.

Поведението на съда:

В съдебната фаза на процеса не са били допуснати съществени пропуски и забави, които да са допринесли за прекомерната му продължителност. Не се констатираг случаи на отлагане на съдебните заседания в неразумен срок и на насрочване на делото за разглеждане, надхвърлящо предвидения от закона срок. Сроковете, в които са били изготвени мотивите от съда съответстват на сложността на делото.

ГЛАВЕН ИНСПЕКТОР:

НАТАША КАРАИВАНОВА